Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН. ● 15 феврал 1970 йил, якшанба ◆ № 38 (14.504). ◆ Баҳоси 2 тийин.

Умумхалқ ирригация иншооти—Аму—Бухоро каналининг иккинчи навбати қуриб битказилгач, Бухоро, Самарқанд ва Қашқадарё областларида суғориш ишлари янада яхшиланади, минг-минг гектарлаб янги ерларни ўзлаштириш имконияти туғилади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советида

АМУ—БУХОРО КАНАЛИНИНГ ИККИНЧИ НАВБАТИНИ ҚУРИШ ТЎҒРИСИДА

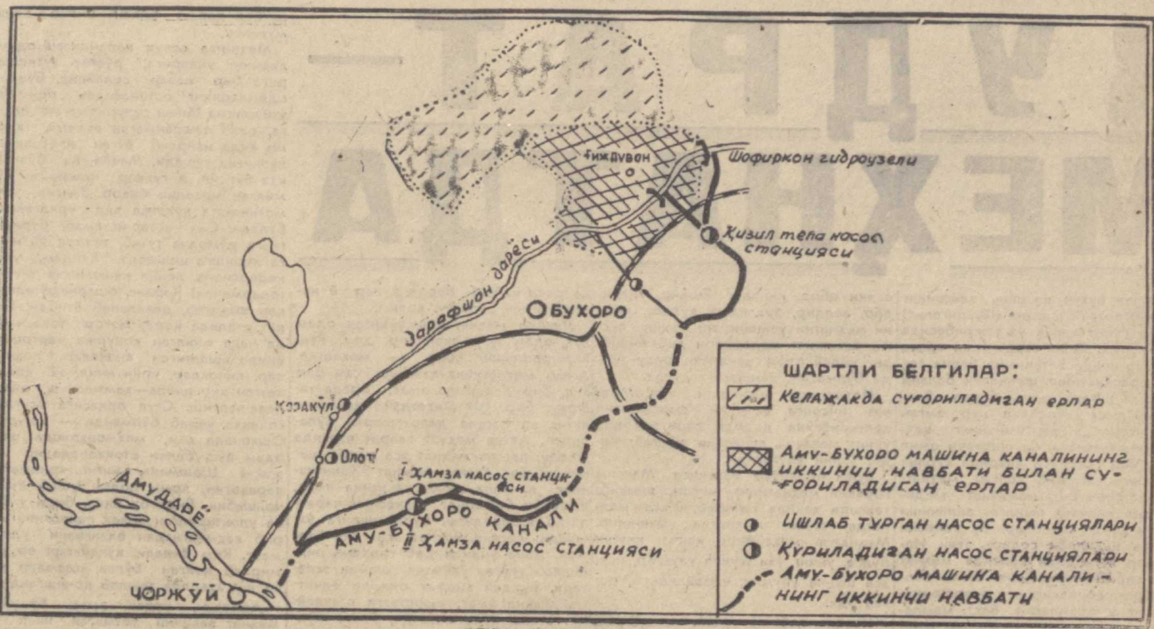

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети шуни қайд этадиларки, қуриб битказилган Аму—Қоракўл канали ва Аму—Бухоро каналининг биринчи навбати Амударё сувини сув taқчил бўлган Зарафшон водийсига узатиб берди, Бухоро, Самарқанд ва Қашқадарё областларидаги суғориладиган ерларни об-ҳаёт билан таъминлашни анча яхшилади. Қишлоқ хўжалиги оборотига янги суғориладиган майдонларни киритиш ҳамда пахта ҳосилдорлигини ва ялпи ҳосилни кескин ошириш имконини берди.

1970—1975 йилларда Аму—Бухоро каналининг иккинчи навбатини қуриш тўғрисидаги қарор Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини янада юксалтириш ва республика меҳнаткашлари фаровонлигини ошириш тўғрисида КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукумати ленинча ғамхўрлигининг янги ёрқин далилидир.

Узунлиги 233 километр бўлган каналда иккита қудратли насос станцияси бунёд этилиб, бу Амударёдан секундига 270 куб метргача сув чиқаришга, Бухоро областидаги яна 73 минг гектар ерни Амударё суви билан суғоришга имкон беради. Зарафшоннинг ортиб қолган сувидан эса Бухоро, Самарқанд ва Қашқадарё областларидаги ерларни қондириб суғориш, шунингдек 15,5 минг гектар янги ерга сув чиқариш учун фойдаланилади.

Аму—Бухоро каналининг иккинчи навбатини ишга солиш пахта етиштиришни 100 минг тоннадан зиёд оширишга, боғдорчилик ва сабзавотчиликдан қўшимча маҳсулот олишга, қишлоқ хўжалигининг ишлаб чиқариш имкониятларидан тўлиқроқ фойдаланишга, Бухоро, Самарқанд ва Қашқадарё областларидаги колхозлар ва совхозлар экономикасини кўтаришга имкон беради. Каналнинг халқ хўжалиги аҳамияти ниҳоятда катта.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети республика сув хўжалиги ташкилотлари, Бухоро, Самарқанд ва Қашқадарё область партия комитетлари ва область ижроия комитетлари, лойиҳалаш ва қурилиш ташкилотларининг энг муҳим вазифаси каналнинг иккинчи навбатини 1975 йилда қуриб фойдаланишга топширишдан иборат деб ҳисоблайдилар. Канал қурилиши умумхалқ ирригация қурилиши деб эълон қилинади.

Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги буюртмачи, Ўзбекистон сув хўжалиги иншоотларини лойиҳалаш институти бош лойиҳачи, Ўзбекистон ССР сув хўжалиги қурилиши бош бошқармаси бош пудратчи этиб тасдиқланди. Канални қуриш Аму—Бухоро канали қурилиши бошқармасига топширилди.

Махсус ишларни бажармоқ учун қуйидаги ташкилотлар жалб этилади: «Средазэлектросетьстрой» трести электр узатгич линияларини қуради; «Союзвзрывпром» трестининг Тошкентдаги махсус бошқармаси пармалаш-портлатиш ишларини адо этади: «Сибэлектромонтаж» трестининг иккинчи монтаж участкаси кичик станциялар ва электр ускуналарини монтаж қилади. Транспорт қурилиши Ўрта Осиё трести қурилиш майдонларига борадиган темир йўлларни бунёд этади; СССР Энергетика ва электрлаштириш министрлигининг «Гидромонтаж» трестига қарашли Ўзбекистон участкаси гидромеханик ускуналарини, кранлар, босимли қувурлар ва металл конструкцияларни монтаж қилади; республика Қурилиш министрлиги Бухоро ва Когон шаҳарларида ишлаб чиқариш объектлари, уй-жой ва маиший объектлар қуради, республика Қишлоқ қурилиши министрлиги Ғиждувон ва Олотда каналда ишловчиларнинг посёлкаларини барпо этади, Қизилтепа темир йўл станциясида саноат базасини ҳамда қурувчилар посёлкасини ва Шарофиддин посёлкасида Ўзбекистон сув хўжалиги иншоотларини лойиҳалаш институти экспедициясининг ишлаб чиқариш базасини қуради; Транспорт қурилиши министрлигига қарашли «Главмосстрой»нинг 7-трести темир йўл кўприклари ва ўтиш жойларини; Газ саноати министрлигининг «Союзпроводмеханизация» трести магистрал канал қазишга оид ишларни бажаради: Транспорт қурилиши министрлигининг «Трансгидромеханизация» трестига қарашли махсус бошқарма тупроқ ишларини адо этади; республика Монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрлиги саноат винтеляцияси, газлаштириш ва санитария техникасига оид ишларни; республика Алоқа министрлигининг алоқа воситаларини қуриш трести алоқа линиялари ва автомат телефон станцияларини қуради; Автомобиль йўлларини қуриш ва эксплуатация қилиш министрлиги автомобиль йўллари ва иншоотларини қуради; Ўрмон хўжалиги Давлат комитети эса Аму — Бухоро канали ёқасида дарахтлар ўтқазади; «Бухарагазпромстрой» трести эса канал ва газ қувурлари кесишган жойда иншоотлар бунёд этади.

Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигига ҳамда сув хўжалиги иншоотлари қурилиши бош бошқармасига ёрдамчи пудратчи ташкилотларга белгиланган муддатларда лойиҳа-смета ҳужжатлари етказиб бериш ва уларни маблағ билан таъминлаш тавсия этилди, Давлат план комитетига эса 1971 йилдан бошлаб юқорида қайд этилган ташкилотларга пудрат ишлари учун лимит ажратишни кўзда тутиш топширилди.

Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги ва Ўзбекистон сув хўжалиги иншоотларини лойиҳалаш институтига лойиҳа-смета ҳужжатларини ўз вақтида етказиб бериш топширилди.

Ўзбекистон сув хўжалиги иншоотларини лойиҳалаш институти шартнома асосида лойиҳа ишларини бажармоқ учун «САОЭнергосетьпроект», Бутуниттифоқ Давлат алоқа корхоналарини лойиҳалаш институтининг Тошкент бўлимини «САОСельэнергопроект» институтини, автомобиль йўлларини лойиҳалаш Ўзбекистон давлат институтини, «Ташгипротранс» институтини, «Союзгипролесхоз» институтининг Ўрта Осиё филиалини, САНИИРИни, «Узкоммунинжпроект» институтини жалб этади.

Ўзбекистон ССР Давлат план комитетига олий ва ўрта ўқув юртларини битириб чиқувчи мутахассислардан канал қурилишида ишлаш учун Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги ҳамда сув хўжалиги иншоотлари қуриш Ўзбекистон бош бошқармаси ихтиёрига юбориш тавсия этилди. Давлат план комитетига ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги ҳунар-техника таълими Давлат комитетига 1971 йилдан бошлаб ҳар йили 500 тадан ёш ишчи-бинокор ва механизаторлар тайёрлаб Аму—Бухоро канали қурилишига юбориб туриш топширилди.

Қишлоқ қурилиши министрлигига 1971 ўқув йилигача Олотда 29-ҳунар-техника билим юртини очиш топширилди.

Бухоро область ижроия комитетига ва Қурилиш министрлигига Бухоро шаҳрида канал қурувчилар учун тўртта 48 квартирали йирик панелли уй қуриш топширилди. Давлат план комитетига, Ўзбекистон ССР моддий-техника таъминоти бош бошқармасига ва «Узсельхозтехника»га 1971 йилдан бошлаб сув хўжалиги иншоотлари қурилиши бош бошқармасига ва Мелиорация ҳамда сув хўжалиги министрлигига моддий-техника ресурслари, қурилиш механизмлари ва ускуналар ажратишни кўзда тутиш топширилди. 1970-1971 йилларда қурилишга «ЗИЛ-157», «МАЗ-543» ва «МАЗ-503» автомашиналари, 60 тонна юк кўтара оладиган трайлерлар, «С-780» бетон заводлари, инерт материалларини тўкадиган механизмлар, махсус пўлат, қийин йўлларда ҳам юра оладиган автомобиллар ажратилади.

Қишлоқ қурилиши министрлигига 1970 йилда Қуйимозор темир-бетон буюмлари заводини реконструкция қилишни тугаллаш топширилди. Давлат план комитетига 1971 йилдан бошлаб сув хўжалиги иншоотларини қуриш бош бошқармасига Қуйимозордаги қум-шағал заводидан йилига 70 минг куб метр сараланган шағал етказиб беришни таъминлаш, Ўрта Осиё темир йўл бошқармасига эса шағални қурилиш объектларига ташиш учун вагонлар ажратиш тавсия этилди.

Тошкент шаҳар ижроия комитетига 1970—1972 йилларда Тошкент экскаватор ремонти заводига иш ҳажми кўпайганлиги муносабати билан мутахассисларни уй-жой билан таъминламоқ учун 15 квартира ажратиш топширилди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети сув хўжалиги иншоотларини қуриш Ўзбекистон бош бошқармасига Бухоро шаҳрининг шарқий микрорайонида ишлаб чиқариш биносини ҳамда маданий-маиший муассасалар билан биргаликда 20 минг квадрат метр уй-жой, Бухоро шаҳрида ремонт-механика заводини, Когон шаҳрида автомобиль ремонти заводини қуриш вазифасини юкладилар.

Соғлиқни сақлаш министрлигига қурилишнинг медицина-санитария бўлимини медицина ускуналари, кадрлар ва автомобиль транспорти билан таъминлаш тавсия этилди.

Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигига 1970 йилнинг февралидан бошлаб Аму—Бухоро канали иккинчи навбатининг энергетика ва сув хўжалиги қурилиши бирлашган дирекциясини ташкил этишга руҳсат берилди.

Бухоро область ижроия комитетига Аму—Бухоро каналининг иккинчи навбатини қуриш учун ерларни бўшатиб бериш вазифаси топширилди. Ижроком Олот, Ғиждувон посёлкалари, Когон ва Бухоро шаҳарларида қурувчилар ва каналда ишловчилар учун уй-жой қуришга, Қуйимозордаги темир-бетон буюмлари заводи яқинида қум-шағал карьери қуриш учун ер ажратиб беради.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети Бухоро, Самарқанд ва Қашқадарё область партия комитетларига ва область ижроия комитетларига канал қурилишини жадаллаштириш ва бинокорларга яхши маданий-маиший шароит яратиб бериш масалаларини кўриб чиқишни топширди. Қурилишни жадаллаштирмоқ учун 1970 йилдан бошлаб Бухоро ва Самарқанд областлари колхоз ва совхозларидан 500 тадан ишчи, Қашқадарё областидан 100 ишчи ажратилиши, шунингдек канал қурилишига малакали мутахассислар жалб этилиши керак.

Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетига ва студентларнинг қурилиш отрядлари республика штабига Аму — Бухоро канали қурилишига ҳар йили 500 кишига қадар одам юбориб туриш тавсия этилди.

Соғлиқни сақлаш, Коммунал хўжалик, Маориф, Маиший хизмат кўрсатиш, Маданият, Савдо, Алоқа ва Автомобиль транспорти министрликларига канал қурувчиларига маданий-маиший, тиббий, савдо ва транспорт хизматини уюштириш топширилди. Республика газеталари редакцияларига ҳамда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Радиоэшиттириш ва телевидение Давлат комитетига канал қурилишининг боришини мунтазам ёритиб туриш, қурилиш пешқадамлари ва новаторларининг меҳнатини элга танитиш топширилди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети республиканинг ҳамма министрликлари ва муассасалари, Бухоро, Самарқанд ва Қашқадарё областларининг партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотлари Аму—Бухоро каналининг иккинчи навбатини белгиланган муддатда қуриб битказишни таъминлайдилар, деб қатъий ишонч билдирадилар.

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК АХБОРОТИ

КАТТАҚЎРҒОН. Совхозлараро бўрдоқичилик базасида мол боқиш яхши уюштирилган. Абдураҳим Абдуназаров, Мажид Шаропов, Абдунор Султонов, Эшпўлат Кенжаев ва Бозор Қурбонов каби чорвадорлар молларнинг бир кеча-кундузда 850-900 граммгача семиришига эришмоқдалар. Шунинг учун ҳам планданташқари 100 центнер бўрдоқи гўшти топширилди.

* * *

ҚАШҚАДАРЁ. Область Советининг депутати Маҳфират Раҳмонова «Бешкент» совхозининг илғор сигир соғувчиларидан бири ҳисобланади. Бу йил 15 бош сигирнинг ҳар биридан камида 3500 килограммдан серқаймоқ сут соғишга аҳд қилган Маҳфиратхон шу кунларда ҳар сигир ҳисобига 7-9 килограммдан сут соғиб оляпти.

* * *

СУРХОНДАРЁ. Фозил ака Норматов бошлиқ ферма Шўрчи районидаги Жданов номли колхознинг фахридир. Фермада ўз касбига ихлос қўйган чорвадорлар кўп. Шулардан бири—Нормурод ота Давонов. У 24 йилдан буён чўпонлик қилади. Ҳар йили совлиқлардан кўплаб қўзи олиб, кўпчиликнинг ҳурматига сазовор бўлган.

Нормурод ота бу йилги қишловни ҳам муваффақиятли ўтказмоқда. Боқувидаги қўйлари соғлом ва семиз. Ота 430 совлиқнинг ҳар юз бошидан 125 тадан қўзи олиш учун ғайрат кўрсатиб ишлаётир.

ПЛАН—ЮБИЛЕЙГАЧА

Янгиер шаҳридаги йиғма темир-бетон маҳсулотлари ва конструкциялари комбинати коллективининг доҳиймиз В. И. Ленин нигоҳи тушган Мирзачўлни, Қашқадарё, Қорақалпоғистон ва қўшни Тожикистон республикасидаги қўриқ ва бўз ерларни ўзлаштириш ва суғоришдаги хизмати каттадир.

Мухбиримиз Т. Жамолов комбинат ишчи-хизматчилари, инженер-техник ходимларининг улуғ доҳиймиз юбилейи йилидаги режалари ҳақида комбинат директори Павел Харитонович Кан билан суҳбатлашди. Ўртоқ П. Кан қуйидагиларни айтди:

Шу кеча-кундузда барча совет кишилари қатори комбинатимиз коллективи ҳам ҳаяжонли дамларни бошидан кечиряпти. Башарият доҳийси Владимир Ильич Лениннинг 100 йиллик тўйинга аталган тўёнани эл-юрт олдига қўядиган пайт тобора яқинлашмоқда.

Ленинча меҳнат вахтасида туриб ишлаётганимизга анча бўлди. Давлат планлари ойма-ой ортиғи билан бажарилмоқда. Ўтган йили планданташқари 4979 куб метр темир-бетон маҳсулотлари ишлаб чиқарилди. Пландагидан 201 минг сўм кўп, ҳар бир ишчи ҳисобига эса 7.335 сўмлик ялпи маҳсулот тайёрланди. Маҳсулотни реализация қилиш топшириғи 104.7 процент бажарилди.

Комбинатимиз Янгиер шаҳрида бундан саккиз йил олдин ташкил топган эди. Шу қисқа вақт ичида комбинат областнинг энг йирик корхоналаридан бирига айланди.

Комбинат ишчи-хизматчилари, инженер-техник ходимлари доҳий юбилейи йили бўлган 1970 йилни янги куч, янги илҳом билан бошладилар. Бекобод шаҳридаги Ленин номли металлургия заводи ва Мирзачўл районидаги Ленин номли совхоз коллективларининг доҳий юбилейини муносиб кутиб олиш ва беш йиллик топшириқни муддатидан олдин бажариш юзасидан бошлаган ажойиб ташаббусларига жавобан биз ҳам зиммамизга катта мажбурият олдик. Беш йиллик план доҳий юбилейи кунига қадар, 1970 йил топшириғи 15 декабргача бажарилади. Йиллик планданташқари 300 минг сўмлик товар маҳсулоти, 6 минг куб метр йиғма темир-бетон реализация қилинади, 100 минг сўм ортиқча даромад олинади.

Чорвадорлар зафари

Қоракўл районидаги К. Маркс номли колхоз паррандабоқарлари давлатга пландаги 18 минг ўрнига 22500 дона, «Москва» колхози 16 минг ўрнига 16500 дона ва «Октябрь» колхози 12200 ўрнига 16 минг дона тухум топшириб, биринчи квартал планини ошириб бажардилар. Энгельс номли колхоз чорвадорлари эса 7000 ўрнига 7300 килограмм семиз гўшт тайёрлаб, квартал топшириғини муваффақиятли адо этдилар. Шунингдек, «Коммунизм» колхози ҳам гўшт сотиш квартал планини бажарди.

Район чорвадорлари доҳий юбилейи нишонланадиган кунгача тухум тайёрлаш йиллик ва гўшт тайёрлаш ярим йиллик планларини бажариш учун курашмоқдалар.

● ●

АНДИЖОН, («Совет Ўзбекистони» мухбиридан). Область чорвадорлари давлатга гўшт сотиш квартал планини муддатидан олдин бажардилар. Тайёрлов пунктларига 3100 тоннадан зиёд гўшт топширилди. Андижон, Москва, Балиқчи, Хўжаобод районларининг чорвадорлари анчадан бери иккинчи квартал ҳисобига гўшт сотмоқдалар.

Хўжаобод районидаги «Ленинград», Бўз районидаги «Партия XX съезди», Андижон районидаги Охунбобоев номли, «Гулистон» колхозлари йиллик гўшт тайёрлаш планини бажарди.

* *

Кўклам тараддудини барвақт бошлаб юборган омилкорлар техникани тахт қилиб қўймоқдалар. Янгийўл районидаги Свердлов номли колхоз аъзолари ҳам чигит экиш агрегатларини сифатли ремонтдан чиқаришди. Фотомухбиримиз А. ТУРАЕВ яқинда ана шу хўжаликда бўлиб, командага шай турган тракторларни суратга олиб қайтди.

Расмий хабарлар

СОВЕТ — ЧЕХОСЛОВАКИЯ ҲАМКОРЛИГИ ПЛАНИ ИМЗОЛАНДИ

Совет Иттифоқи билан Чехословакия Социалистик Республикаси ўртасида 1970 йилда маданий ва илмий ҳамкорлик қилиш плани Москвада 13 февралда музокаралар муваффақиятли тугаганлиги натижасида имзоланди.

Ҳар икки томон бу йил В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги, шунингдек Чехословакия немис фашист босқинчиларидан Совет Армияси томонидан озод қилинганлигининг 25 йиллиги байрамига кўпроқ ҳисса қўшиш учун ўз куч-ғайратларини сарфлайдилар.

Планга биноан мамлакатимизда «Чехословакия Социалистик Республикаси маданияти кунлари», Чехословакияда эса, «Совет маданияти кунлари» ўтказилади. Буларда ҳар икки мамлакатнинг ансамбллари ва артистлари иштирок этадилар, виставкалар ташкил этилади, кинофильмлар кўрсатилади ва бошқа тадбирлар уюштирилади.

Илмий институтлар, ўқув юртлари, мактаблар ўртасида кенг ҳамкорлик қилиш кўзда тутилади. Радиоэшиттириш, телевидение, кинематография соҳасида алоқалар янада ривож топади.

А. Н. КОСИГИН ҲУЗУРИДА СУҲБАТ

СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин 13 февралда Кремлда Германия Федератив Республикаси федерал канцлери маҳкамасининг статс-секретари Э. Барни унинг илтимосига кўра қабул қилди ва у билан ҳар икки томонни қизиқтирувчи масалалар юзасидан суҳбатлашди.

АФРИКАГА САФАР

✦ 12 февраль куни Ўзбекистон ССР матлубот жамиятлари союзи правлениесининг раиси М. Х. Ҳасанов бошчилигидаги Центросоюз делегацияси Москвадан Гвинеяга учиб кетди. Делегация Сенегалда ҳам бўлади. Совет кооператорлари бу мамлакатларга биринчи марта бормоқдалар.

(ТАСС).

«МЕҲНАТ ВА ТУРМУШ» САҲИФАЛАРИДА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг ойда бир марта чиқадиган ижтимоий-сиёсий, адабий-бадиий, суратли журнали «Меҳнат ва турмуш»нинг биринчи сони босмадан чиқди.

«Янги журналнинг нашр этилиши, — дейилади Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг табригида, — совет кишисини маънавий камолотга эриштириш ва вақтли матбуотни ривожлантириш тўғрисида партия ва ҳукуматимиз кўрсатаётган ғамхўрликнинг яна бир ифодасидир».

Журнални қўлга олишингиз билан унинг муқовасидаги расм эътиборингизни тортади. Улуғ доҳий В. И. Лениннинг гиламга тўқилган сурати жонли нигоҳ ташлаб турибди. Янги журналнинг чиқиши республикамиз маданий ҳаётида катта воқеа бўлди. Шу муносабат билан турли газета ва журналлар ҳамда ташкилотларнинг табриклари ҳам ўрин олган.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг маданият бўлими мудири С. Шермуҳамедовнинг «Қишлоқ маданиятининг равнақи учун» сарлавҳали мақоласида социалистик қишлоқ маданиятини юксалтиришга оид муҳим масалалар ўртага қўйилади.

Мана қўлимизда янги бир журнал:
Меҳнат мадҳияси, турмуш кўзгуси.
Гарчанд муқоваси эмасдир зарҳал,
Аммо унинг қадри зардан ўзгуси.

Ҳамид Ғуломнинг «Мўборакбод» сарлавҳали шеъри шу сатрлар билан бошланади. Ёзувчи Мирзакалон Исмоилий ўзининг «Қудрат— меҳнатда» номли публицистик мақоласи билан қатнашган.

Республикамиз нашриётлари В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига атаб кўп номда китоблар чиқараётир. Журналда шу муносабат билан «Ульяновлар оиласи», «Мадҳия», «Барҳаёт сиймо», «Ассалом, Ильич» каби китобларга қисқача аннотация берилган. М. Солдатовнинг «В. И. Ленин меҳнат интизоми ҳақида» мақоласида доҳийнинг шу соҳадаги доно башорати баён этилади.

Профессор Лазиз Қаюмов ёзувчи Яшинни «Ҳамзанинг издоши» деб атайди. Автор мақолада адабиётимиз карвонбошисининг 60 ёшга тўлиши муносабати билан катта ижодига қисқа тўхталиб ўтади.

«Билса ҳазил...» деган сатирик бўлимда Асқад Мухтор «Афсона» номли ҳазили билан, Адҳам Ҳамдам «Дастингдан» номли ҳажвий ҳикояси билан қатнашган.

Журналда булардан ташқари, турли рубрикалар остида қизиқарли мақолалар, шеърлар, масдаҳатлар берилган. Журнал рангли расмлар билан чиройли безатилган.

Ҳурматли журналхонлар, агар бу журналга обуна бўлмаган бўлсангиз, «Союзпечать»нинг бўлимлари ва агентликларида обуна бўлишингиз мумкин.

Обуна баҳоси олти ойга 1 сўм 80 тийин, бир сони 30 тийин.

ҚУДРАТ— МЕҲНАТДА

Мирзакалон ИСМОИЛИЙ

«Меҳнат бутун қишлоқ ҳаётининг биринчи, асосий шарти» (Ф. Энгельс) эканини совет халқи ўз тажрибасида яққол кўрди. Ярим асрдан сал ортиқ бир давр ичида Ватанимиз барча соҳада тараққиётнинг шунчалик баланд чўққисига кўтарилдики, бунда Владимир Ильич даҳосидан нур эмган социалистик жамиятимизнинг қаҳрамонона меҳнати ҳал қилувчи омил бўлди. Чор Россияси даврида хўрлик маъносини англатиб келган меҳнатнинг каттакон бир мамлакат тақдирида ҳал қилувчи омилга айланиши тарихан буюк воқеадир. Бу воқеани Октябрь инқилоби содир этди. Илгари чор истибдоди даврида меҳнат фақат сабаби тирикчилик бўлиб келган бўлса, социалистик революциядан сўнг у одамларга бахт, мамлакатга қудрат келтирувчи шараф ишига айланди. Шунинг учун одамларимиз энди меҳнатга шунчаки бир тирикчилик воситаси деб қарамасдан, юртимизда қарор топган янги ижтимоий тузумнинг енгиб чиқиши учун энг зарур, энг қудратли қурол деб қарай бошладилар. Дарҳақиқат, озод меҳнат ва унинг самарали унуми айрим одамлар тақдиридагина эмас, бутун халқ тақдирида янги бир дунё очди. Меҳнат бизнинг тушунчамизда, совет кишисининг тушунчасида бахт учун курашиш маъносини олди. Шу боисдан КПСС Программасида «...жамият бахт-саодати йўлида меҳнат қилиш ҳар бир кишининг муқаддас бурчидир» деб таъкидланади.

Чиндан ҳам меҳнатнинг шарофати бекиёс. У ўзига ҳалол муносабатда бўлган кишининг кўнглини шод, дунёсини обод қилади. Ёшдир, қаридир, аёлдир, эркакдир, хуллас, кимки меҳнатни ўзининг энг яқин дўсти, беминнат мададкори деб билибди, ундай одам қандайин орзу-умиди бўлмасин, ҳаммасига етади.

Меҳнатнинг шарофати кўп. Меҳнат инсонга моддий фаровонлик келтирибгина қолмай, айни замонда унинг маънавий дунёсини кенгайтиради, ўзини улуғлайди.

Буюк пролетар ёзувчиси Максим Горький меҳнатнинг инсон шахсига таъсири ҳақида гапириб, «Инсон меҳнатда, фақат меҳнатда буюкдир. Меҳнатга муҳаббати қанча қизғин бўлса, унинг ўзи шунча улуғвор, иши эса шунча унумли, чиройлидир», деган эди.

Инсон ҳаётига разм солсангиз, унинг умри ҳам битта-биттадан ғишт териб кўтарилган баланд бинога ўхшаб кетади. Биласиз, бинонинг мустаҳкам туриши, узоқ умр кўриши ишлатилган материалнинг сифатидан ташқари, пойдеворининг яхши-ёмонлигига ҳам боғлиқдир. Метин пойдеворга ўрнатилган бино қанчалик мустаҳкам бўлса, ёшликдаёқ бирон ҳунар ё ихтисос этагини маҳкам ушлаб олган йигит-қизлар ҳам ҳаётда ўша ҳикматли бино сингари савлат тўкиб туришади. Аммо инсон савлати ҳар қандай бино ҳашаматидан баланд. Чунки у заковати билан кўп қаватли муҳташам биноларнигина эмас, фазоларга учирилаётган мўъжиза кемаларни ҳам яратувчи, ижод қилувчи, сайқал, безак берувчи, иродали кучдир. Фақат инсон ана шундай ақлли, иродали куч даражасига кўтарилиш учун меҳнат қозонида роса қайнаб, бирон ҳунар ё ихтисос эгаси бўлмоғи лозим.

Дунёда меҳнат қилмайдиган одам йўқ, одам тугул жонивор ҳам йўқ. Қимирлаганки бор — меҳнатда. Аммо меҳнатнинг ҳаммаси ҳам бир хил, бир даражада эмас, орада тафовут бор. Шу жиҳатдан меҳнатни актив ва пассив даражаларга бўладилар. Актив меҳнат ғайрат етовида юради, пассив меҳнат эса малол шериклигида. Актив меҳнат ўзингизнинг кичкина дунёнгизнигина эмас, каттакон башарият дунёсини чарақлатиб юборадиган қуёш нурига ўхшайди; пассив меҳнат эса ана ўчаман, мана ўчаман деб ғамхона пилпиллаб турган ўлимтик шамни эслатади. Бундай меҳнат одамни ёлчитмайдигина эмас, инқирозга етаклайди. Унинг қўли пасаяди, боши муҳтожликдан чиқмайди.

Юқорида, актив меҳнат ғайрат етовида бўлади, дедик. Бу турган гап. Ғайрат—юрак ўти демак. Юракда ўт билан қилинган иш, биласиз, ҳам тез юришади, ҳам пухта, чиройли бўлади. Юракда ўт билан, иштиёқ билан эмас, мендан кетди-эгасига етди, қабилида бепарволик билан қилинадиган иш ҳеч кимни ёлчитмайди. Бундай иш ё туя гўштини егандек чўзилиб, ё бўлмаса наридан-бери тикилган кўйлакдек сўкилиб кетади.

Меҳнатнинг хосиятларидан яна бири шуки, унга ҳурмати зўр одамнинг диди-таъби ҳам, кийиниши ҳам баланд бўлади. У меҳнатни ҳаётида ортиқча юк деб билиши натижасида бир амаллаб кун ўтказиб келаётган одамга сира-сира ўхшамайди. Бу тафовутни ундай одамнинг ички дунёсини ковлаштириб ўтирмасданоқ юзига бир қараш билан билиб олиш мумкин.

Меҳнатга совуқ қарайдиган одамларнинг уйларига, рўзғор тутишларига бир назар солайлик. Бундай одамларнинг остонасидан одимлаб ўтишингиз билан супурилмаган саҳнга, олиб ташланмаган ахлатга, ҳамма ёқда ивирсиб ётган нарсаларга кўзингиз тушади. Майли, ёз бўлсин, куз бўлсин, ё гуллар чаманига кўмилган нозанин баҳор бўлсин, димоғингизга қўланса ҳид урилгандай бўлади. Сиз истар-истамас бурнингизга рўмолча тутиб, тезроқ уй ичига киришга шошасиз. Қайдам, уйга кирарсиз-у, лекин кўнглингиз таскин топармикан? Қаранг, ошхонада идишлар ювуқсиз, деваланиб ётибди. Овқат столида қора, моғор това, ичида чала ейилган қовурма картошка, ёнида ишлатиган вилкалар, қошиқлар, пичоқлар, чойи ичилмай қолиб кетган кир пиёла—ҳаммаси шу ерда, пала-партиш. Стул орқасига осиғлиқ сочиққа қараб бўлмайди — доғ-дуғ. Ошхонада ҳам, меҳмонхонада ҳам одам йўқ, балки ётоқхонададир уй эгаси? Шошманг, йиғиштирилмаган каравотни, ярми полга тушиб ётган чойшабни, бири бу ёққа, бири у ёққа улоқтирилган эркак пайпоғини кўриб ваҳмингиздан ёқангизни ушламанг. Ким билади, қуққисдан ер қимирлаб қолган бўлса, одамлар уйни шу аҳволда ташлаб қочишгандир?

Афсуски, ундай эмас. Бу уйда меҳнат завқини тотмаган икки ғўр инсон туради. Булар ота-оналари бағрида қўлларини совуқ сувга урмай ўсишган; еб-ичишдан, ўйнаб-кулишдан ўзгасини билишмаган. Мана энди, елкаларига «ола хуржун» тушганда, инсон учун оилада энг муҳим шартлардан бири—тозалик, интизом, саранжомлик эканини англашмай, ҳамма нарсага бефарқ ва совуққонлик билан қараб ўтиришибди.

Рўзғор тебратиш ҳам — меҳнат. Аммо бу меҳнат авлодни одамийлик йўлига соладиган, уларга қандай яшашни, қандай ишлашни ўргатадиган, ҳамма нарсада интизомли, саранжомли, тоза, покиза бўлишга одатлантирадиган кўп ажойиб меҳнат. Бу хил меҳнатни назар-писанд қилмайдиган нодонлар жамоат ишларида ҳам рўзғордаги кўксовликларини қўймайдилар. Улар корхона ё дала ишларига ваҳм билан қарайдилар, уларга корхоналардаги, ё далалардаги ишлар хўрлик бўлиб кўринади. Минг афсус, «қора» ишдан жирканадиган шунақа «покизалар» бор орамизда. «Секин қимирлайдиган, оғир, мушкул, қора ишга иномаганликдан одамлар ваҳимага тушиб, «осон» йўл қидириб қоладилар» —деган эди Владимир Ильич.

Улуғ доҳиймиз уқтириб айтганларидек, «осон» йўл муҳиблари жонларини койитишни истамайдилар-у, лекин ҳаётда қаттиқ панд еб қоладилар. Ҳаётда панд ейиш эса умр заволидек даҳшатли. «Осон» йўл қидирувчилар инсоф билан ўйлаб қарашса, ишнинг кири ё тозаси, яхшиси ё ёмони йўқлигини, ҳамма гап шу ишга қўл урувчи одамнинг меҳнатга бўлган муносабатига боғлиқ эканини англаб олишарди. Баъзилар «кир» деб жирканган ишга сидқидиллик билан, муҳаббат билан қўл урсангиз, у иш сизни ўзига шу қадар маҳлиё қиладики, сиз ҳаётингизни шу ишдан айри тасаввур қилолмай қоласиз. Муҳаббат билан урилган қўллардан ҳар-қандай «кир» иш ҳам тоза, жозибадор, сўлим бўлиб чиқади.

Меҳнатга бўлган шу икки хил муносабат замирига чуқурроқ разм солсак, оқибати икки хил эканини кўрамиз. Аввалгиси гражданлик бурчини бажарди, кейингиси эса бажармади. Демак, меҳнатга бўлган муносабатни одамнинг гражданлик қиёфаси деса бўлар экан. Дарҳақиқат, ана шу гражданлик бурчи ҳалол бажарилгандагина инсон шараф топади. Аммо шараф бировнинг ҳимояти билан келмайди. Агар келса у нима-ю, суяб қўйилган омонат девор нима. Бир кун келиб униси ҳам қулайди, буниси ҳам.

Халқимизда одам боласига қирқ бир ҳунар ҳам оз деган гап бор. Бу ҳикматни қаранг-а! Агар касб-кор, ҳунар адади бармоқ билан саналадиган эски замондаги шундай дейилган экан, ҳозирги атом асрининг санаган билан адо бўлмайдиган ҳадди-ҳисобсиз касб-корлари, беҳад ихтисослари замонида одам боласига қирқ бир минг ҳунар ҳам оз дейишга тўғри келса керак.

Совет кишиларининг жон-диллари билан берилиб, ёниб меҳнат қилишларида яна бошқа сабаб ҳам бор. У тер тўкиб, жон куйдириб қилган меҳнатининг самараси Ватан хазинаси орқали яна ўзига, бола-чақасига, ёру-биродарларига, эл-юртига қайтиб келишини, давлат хазинасига тушган ҳар бир меҳнат тийини халқ бахти, ҳаловати, юрт ободончилиги, маъмурчилиги учун, одамларимизнинг тинч-осойишта меҳнат ва фароғатларини қўриқлаш учун сарф қилинишини яхши билади.

1966 йили азиз ва табаррук Тошкентимиз бошига ёмон кулфат тушди. Неча-неча авлоднинг қарийб минг йил давомида оғир ва машаққатли меҳнатидан бунёд бўлган каттакон шаҳар табиатнинг шафқатсиз бир синови билан деярли вайронага айланди. Эски замон ёки бошқа бир замон бўлса, шаҳарни аввалги ҳолига яқин қилиб тиклаш учун камида бир неча ўнлаб йил ёки бирор аср керак бўларди. Йўқ, бизда ундай бўлмади, шунинг учун бўлмадики, биз ўз ҳолига ташлаб қўйилган ғариб халқ, ғариб юрт эмас эдик, бошимизда Ленин партиясидек ғамхўр, халқпарвар партия бор эди, биз ака-укалик, дўстлик иплари билан боғланган катта оиланинг — совет халқлари оиласининг тенг ҳуқуқли аъзоси эдик. Минг шукурки, Ленин даҳоси билан нурафшон замонамиз жонимизга оро кирди — азиз Тошкентимиз тез фурсатда янги рухсор, янги жамол, янги салобат, аввалгисидан минг чандон гўзал чирой билан қад кўтарди. Энди шаҳримизни даҳшатли зилзиладан олдин кўрганларгина эмас, шу ерда туғилиб, шу ерда ўсган ҳамшаҳарлар ҳам қаернинг қаеридалигини суриштириб юриб зўрға топади. Ҳа, шаҳар одам таниб бўлмайдиган даражада каттайди, янги кўчалар, янги даҳалар пайдо бўлди, янги муҳташам бинолар билан тўлди.

Бутун совет халқи, бутун меҳнат аҳли улуғ ва табаррук санани — азиз доҳиймиз Владимир Ильич Ленин таваллудининг 100 йиллигини — юртимизни яна ҳам обод, халқимизни яна ҳам тўқ, баданг қилиш ҳаракати билан, баланд ватанпарварлик руҳи билан кутиб оляпти. Сиз шаҳримизни ана шу тарихий сана кунлари келиб кўринг, янги чеҳрасини, янги жилосини томоша қилинг. «Меҳнат қудрати, меҳнат неъмати қандай бўлишини яна бир бор кўрасиз.

СЎНГГИ ПОЧТАДАН

ЛЕНИН БАЙРОҒИ ОСТИДА

«КОММУНА», «КОММУНИСТ» ВА «НАМАНГАН ҲАҚИҚАТИ» область газеталарининг кейинги сонларидан бири ана шундай умумий сарлавҳа остида чиқди. Бу қўшма сонда Фарғона, Андижон ва Наманган области меҳнаткашларининг халқ хўжалигини ривожлантириш йўлида эришаётган зафарлари, юбилей йилидаги режа ва ишлари ҳақида ҳикоя қилинган.

«Доҳий номини эъзозлаб» сарлавҳали мақолада Социалистик Меҳнат Қаҳрамони А. Одилов Поп районидаги ўзи бошчилик қилаётган Ленин орденли Ленин номли колхоз азаматларининг меҳнат жасоратларига батафсил тўхтаб ўтган.

Инсон измидаги қудратли техника хайқириғи бепоён чўлни ларзага келтириб, унга ҳаёт бағишламоқда. Кейинги йилларда Марказий Фарғона чўлига ҳужум кучайтирилиб, ундан неча минг гектар серҳосил ерлар тортиб олинди. Чўлда янги колхоз ва совхозлар, қишлоқ ва посёлкалар, боғ-роғлар, улкан иншоотлар барпо қилинди. Буларни ўз кўзи билан кўриб қувонган француз ёзувчиси Андрей Врюмсер Марказий Фарғонани янги дунёнинг муқаддас гилами деб таърифлади.

Избоскан районидаги «Андижон» колхозининг бош агрономи Қ. Мамадалиев ўзбек ва қирғиз деҳқонларининг амалий ҳамкорлиги бераётган ажойиб самаралар ҳақида ҳикоя қилади.

Газеталарнинг қўшма сонидан Чодак олтин кони тоғ-бойитиш комбинати директори М. Аҳмадбоева, Бағдод районидаги «Пахтакор» колхозининг турсунойчи механизатори И. Йигиталиева, Фарғона ёғмой комбинатининг директори Т. Йўлдошев, Учқўрғон район партия комитетининг биринчи секретари, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони В. Ҳайдаров ўртоқларнинг сермазмун мақолалари, водийда экономика ва маданиятнинг равнақини кўрсатувчи факт-рақамлар ҳамда фотосуратлар, меҳнат зафарлари ҳақидаги ранг-баранг ахборотлар ўрин олган.

ЁШ ОЛИМЛАР СОВҒАСИ

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Тил ва адабиёт институтининг тилшунослик ва адабиётшунослик секторларида ёш олимларнинг доҳий юбилейига аталган илмий конференцияси бошланди. Институтнинг илмий ходимлари, аспирантлар ўзбек совет адабиёти секторида адабиётшуносликнинг муҳим проблемалари ҳақида илмий докладлар ўқидилар. Аспирант Н. Қобиловнинг «Хоразм шоирлари революцияни куйлайди» мавзуидаги докладида Чокар, Мутриб, Сафо Муғанний каби истеъдодли шоирларнинг революцияга келиш йўллари, улар ижодида Ленин ва инқилоб ғояларининг акс этиши ҳақида гапирди.

Докладлар муҳокамаси республикамизда истеъдодли ёш олимлар етишиб чиқаётганидан, улар доҳийнинг адабиёт ва санъат, маданий мерос ҳақидаги қарашларини яхши билганлигидан, машаққатли, лекин завқли илмий ижодга меҳр қўйганлигидан далолат беради.

ИДЕОЛОГИЯ ХОДИМЛАРИ КЕНГАШИ

НУКУС, («Совет Ўзбекистони» мухбиридан). Бу ерда Қорақалпоғистон Автоном Республикаси идеология ходимларининг кенгаши бўлиб ўтди. Кенгашда В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига КПСС Марказий Комитети эълон қилган Тезислар ва Автоном Республика партия ташкилотларининг вазифалари муҳокама қилинди. Бу ҳақда Қорақалпоғистон область партия комитетининг биринчи секретари Қ. Камолов доклад қилди. Шунингдек, кенгашда ҚҚАССР Министрлар Совети раисининг биринчи ўринбосари А. Юрицнинг ўтган тўрт йил мобайнида ҚҚАССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг якунлари ва беш йилликнинг якунловчи йили вазифалари ҳақидаги доклади ҳам муҳокама қилинди.

Кенгашда муҳокама қилинган ҳар икки масала юзасидан кенгайтирилган қарорлар қабул қилинди.

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН АВТОНОМ РЕСПУБЛИКАСИ 45 ЁШДА

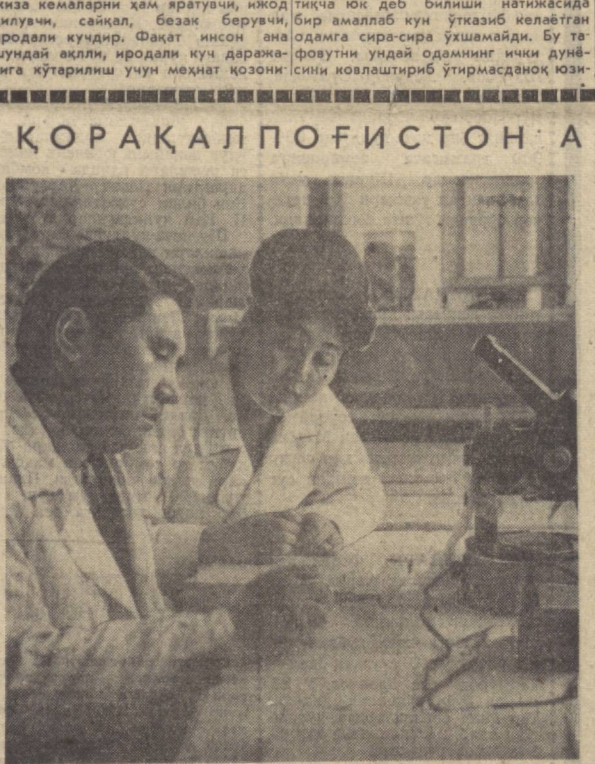

Нева тонгидан нур эмган қорақалпоқ диёри Совет ҳокимияти йилларида ўзининг иккинчи ёшлигини топди. Октябрь туфайли кўчманчи элатлар бир халқ сифатида таркиб топди, ўзининг миллий маданиятни, санъати, адабиётини яратди. Экономикаси бақувват йирик иқтисодий районлардан бири бўлиб қолди. Автоном республикада замонавий корхоналар, илмий муассасалар ишлаб турибди. Қорақалпоқ халқи кўп миллионли совет халқларининг ягона оиласида коммунистик қурилиш ишига ўзининг муносиб ҳиссасини қўшмоқда. Суратларда: Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Қорақалпоғистон филиали комплекс институти директорининг ўринбосари, биология фанлари кандидати Раҳмон Тлеувов шу институт аспиранти Раиса Суюнова билан машғулот ўтказмоқда. Ўнгдаги суратда эса, Автоном республика деҳқончилик илмий-тадқиқот институтининг бўлим мудири ҚҚ АССР да хизмат кўрсатган фан ва техника арбоби Йўлдош Хўжаахмедов.

А. Лихвар ва Р. Шамсиддинов фотолари. (ЎзТАГ).

МАСЪУЛИЯТСИЗЛИК ОҚИБАТИ

Шўрчи районининг хўжаликлари қишлоқ хўжалигини интенсив ривожлантириш, айниқса, унинг етакчи тармоғи бўлган пахтачиликни юксалтириш соҳасида йилдан-йилга яхши натижаларга эришмоқдалар. Ўтган йили район пахтакорлари давлат омборига 74 минг тоннага яқин «оқ олтин» тўкиб, ҳар гектар майдондан 4 центнердан ошириб пахта хирмони кўтардилар.

Хўш, қишлоқ хўжалигининг муҳим тармоқларидан бири бўлган чорвачиликни ривожлантириш, унинг маҳсулдорлигини ошириш ишлари қандай аҳволда? Яқинда бўлиб ўтган район партия комитетининг пленуми асосий эътиборни ана шу масалага қаратди, бу соҳадаги хато ва нуқсонлар рўй-рост очиб ташланди.

Район хўжаликларида чорвачиликни ҳам худди пахтачилик сингари ривожлантириш учун ҳамма имконият ва резервлар бор. Мустаҳкам ем-хашак базаси яратиш учун ҳамма ресурслар мавжуд. Район Сурхон водийсида биринчи бўлиб ёппасига электрлаштиришни тугаллади. Шу асосда чорвачилик фермаларини тўла механизациялаш, оғир ишларни бекиёс енгиллаштириш мумкин. Бироқ, чорвачилик районда йилдан-йилга қолоқ соҳа бўлиб қоляпти. Бундан атиги 3-4 йил олдинги даражага нисбатан хўжаликларнинг деярли ҳаммасида қорамоллар ва қўй-эчкиларнинг сони кескин равишда камайиб кетди, чўчқачилик эса унутиб қўйилди, деса бўлади. Эндиликда олдинги йилларга нисбатан анча кам гўшт, сут, жун ишлаб чиқарилмоқда. Бунинг устига чорва маҳсулотларининг таннархи ҳам анча ошиб кетди, чорвачиликдан хўжаликлар кўраётган зарар йилдан-йилга кўпайиб бормоқда. Бундай аҳволга сира тоқат қилиб туриш мумкин эмас.

Пленумда сўзга чиққан «Ленинизм» колхозининг раиси О. Туропов, «Комсомол 30 йиллиги» совхозининг бош агрономи Н. Раҳмонқулов, «Ленинобод» колхози партия ташкилотининг секретари А. Раҳимов ва бошқа ўртоқлар район партия комитети чорвачиликка юзаки раҳбарлик қилиб келаётганлигини, шу сабабли ҳам чорва молларининг бош сони кўпайиш ўрнига камайиб кетаётганлигини айтдилар. Масалан, сўнгги икки йилда қўй-эчкилар сони 7000 бошга камайган.

Ўтган йили чорва маҳсулотлари ишлаб чиқариш топшириқлари бирор соҳа бўйича ҳам бажарилмади. Хўжаликлар давлатга чорва маҳсулотлари сотиш бўйича белгиланган планларни (қоракўл теридан ташқари) бажара олмадилар. Нотиқлар республика матбуотида Шўрчи райони раҳбарлари ва хўжалик бошлиқлари адресига қилинган танқидларни тамомила тўғри деб таъкидладилар.

Пленум қатнашчилари ўтган йили 9 хўжалик қорамоллар бош сонини, шу жумладан 12 хўжалик сигирлар бош сонини, 11 хўжалик қўй-эчкилар ва 4 хўжалик чўчқалар бош сонини ўстириш планларини бажармаганликларини кечириб бўлмаслик бир ҳол деб кўрсатиб ўтдилар.

Кўпчилик колхоз ва совхозларда наслчилик ишига эътибор берилмай келинмоқда, молларнинг ҳаром ўлишига, турли асоссиз сабаблар билан сўйиб юборилишига йўл қўйилмоқда. Фермаларда ҳисоб-китоб ишлари чалкашиб кетган, ишга илмий асосда ёндошиш, илғор тажрибаларни кенг ёйиш унутиб қўйилган.

Райондаги 4 та хўжаликда шу дамгача чўчқачилик фермалари, 1 хўжаликда паррандачилик фермаси тузилмаганлиги, тузилган фермалар эса заиф, кам сонлилиги, улар гўшт етиштиришни кўпайтиришга сезиларли таъсир қила олмаслигини нотиқлар қаттиқ танқид қилдилар.

ШЎРЧИ РАЙОН ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИДАН

Пленум чорва моллар учун мустаҳкам ем-хашак базаси яратилмаганини, жониворлар озуқа билан атиги 40 процент миқдорида таъминланганлигини чорвачиликни ривожлантиришдаги энг асосий хато деб кўрсатди. Бедапоялар кўпайиш ўрнига йил сайин камайиб бормоқда, маккажўхоридан жуда кам ҳосил олинмоқда. «Ленинград» колхозида 24 гектар, Энгельс номли колхозда 20 гектар, «Коммуна» колхозида 5 гектар беда пландагига нисбатан кам экилгани ҳолда, раҳбарлар «тўла экилди» деб ёлғон сводка беришгача бориб етганлар.

Пленум қатнашчилари Сурхондарё область партия комитетининг шу йил 4 февралда «Шўрчи районида чорвачиликни ривожлантиришдаги жиддий хатолар ва уни бартараф этиш тадбирлари ҳақида»ги қарорида кўрсатилган ҳамма фактлар тўғри эканлигини эътироф этдилар. Чорвачилик фермаларини малакали мутахассис кадрлар билан таъминлаш ишида жиддий хатолар давом этиб келмоқда: райондаги 58 та чорвачилик фермалари бошлиқларидан 40 таси махсус маълумотга эга эмас. Чкалов номли, «Партия XXIII съезди», «Оқ олтин», «Шарқ юлдузи» Калинин номли колхозларда бош чорва мутахассислиги вазифаларига чорвачиликдан мутлақо бехабар кишилар тайинлаб қўйилган.

Пленум район партия комитети чорвачилик фермаларидаги кадрларни мустаҳкамлаш ишига эътибор бермай келаётганлигини, 17 та ферма бошланғич партия ташкилотларидан 14 таси бутун йил давомида ўз сафига бирорта ҳам илғор чорвадорни қабул этмаганлигини жиддий камчиликлардан бири деб кўрсатди.

Район хўжаликларида чорва фермаларини механизациялаш ишлари ҳам ўлда-жўлда бўлиб қолмоқда. Кейинги 6 йилда колхоз ва совхозларда 13 та «арча» типидаги сут соғиш агрегатлари ўрнатилган ва сут соғишни 40 процентгача механизациялаш мўлжалланган эди. Афсуски, бу агрегатларнинг кўпчилиги қаровсизлик оқибатида яроқсиз ҳолга келиб қолди. Жданов номли, Карл Маркс номли, «Оқ олтин» колхозларида сут соғиш агрегатлари 2-3 йилдан бери фойдаланилмай ётибди. «Ленинград» ва «Ленинобод» колхозларида эса ўрнатиб қўйилган сут соғиш агрегатларининг энг керакли деталлари эгасизлик оқибатида йўқолиб кетган. Шунинг учун ҳам чорвачилик район хўжаликларига фойда ўрнига зарар келтирмоқда.

Район партия комитетининг пленуми жамоат чорвачилигини барча чоралар билан интенсив ривожлантиришнинг чора-тадбирларини белгилаган қарор қабул қилди. Қабул қилинган қарорга асосан чорвачиликка илмий асосда ёндошиш, бу муҳим тармоқнинг иқтисодий афзалликларини систематик равишда анализ қилиб бориш, ҳар бир хўжаликда чорвачиликнинг имкониятлари ва истиқболига асосланган перспектив план асосида иш тутиш зарурлиги таъкидланди.

Чорва моллари учун мустаҳкам ем-хашак базаси яратиш мақсадида хўжаликларда экинлар структурасини қайта кўриб чиқиш ва бедазорлар майдонини ҳайдаладиган ерларнинг ҳозирги 7 процентидан 12 процентига шу йилнинг ўзидаёқ етказишга, маккажўхори майдонларини ўтган йилдаги 900 гектар ўрнига 1300 гектарга етказиш, гектаридан камида 400-450 центнердан кўкпоя олишни таъминлаш мақсадида маккажўхорини суғориладиган ерларнинг энг яхши участкаларида етиштиришга қарор қилинди. Ҳар гектар бедапоядан ўтган йилдаги 70 центнер ўрнига 100-110 центнердан қуруқ беда олишни таъминлаш тадбирлари белгиланди.

Шунингдек, пленум чорвачилик фермаларини мутахассис кадрлар билан таъминлашни тезда тугаллашни райком бюросига топширди.

Райком пленуми йил охиригача қорамоллар сонини 14.209 бошга, чўчқалар сонини 3109 бошга, қўй-эчкилар сонини 102,5 минг бошга етказиб, белгиланган планни ошириб бажариш, 4 та хўжаликда чўчқачилик фермалари ташкил этиш ҳақидаги тадбирий-чораларни маъқуллади. Шунингдек, пленум чорва ходимларини моддий ва маънавий рағбатлантириш, фермаларда хўжалик ҳисобини жорий этиш, зоотехника ўқувини йўлга қўйиш, чорва кадрларини коммунист ва комсомоллар ҳисобига мустаҳкамлашни талаб қилди.

А. ХАЛИЛОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

СОВЕТ ҲУКУМАТИНИНГ МУҲИМ ТАШАББУСИ

Расмий доираларнинг ва халқаро жамоатчиликнинг диққат-эътибори Исроил ҳарбийларининг янги агрессив ҳаракатлари натижасида Яқин Шарқдаги вазият кескинлашаётганлигига қаратилгандир. Исроил ҳарбийларининг бундай агрессив ҳаракатлари, жумладан, Бирлашган Араб Республикаси ва бошқа араб давлатларига иғвогарлик билан қилинаётган ҳаво ҳужумларида, аҳоли яшайдиган пунктларнинг ўққа тутилиши ва бу ерларга ҳужум қилинишида кўринмоқда.

Умумий тинчлик ва халқаро хавфсизлик манфаатлари Исроил ҳукуматини авантюризмдан тийиб қўйишни, ҳарбий кескинлик авж олиб кетишининг олдини олишга ва Исроил ақлидрок овозига қулоқ солишига ёрдам берадиган сира кечиктириб бўлмайдиган ва қатъий ҳаракатларни амалга оширишни талаб этиши мутлақо равшандир.

Журналистлар доирасида маълум бўлишича, СССР Министрлар Советининг раиси А. Н. Косигин яқинда АҚШ президенти Никсонга, Англия бош министри Вильсонга ва Франция президенти Помпидуга қилган шахсий мурожаатида Исроил раҳбарлари танлаб олган йўлнинг оқибатлари ҳаддан ташқари даражада хавф-хатарли эканлигига эътиборни жалб қилади.

Мактубларда шу нарса кўрсатиб ўтилганки, Исроил томонидан унинг ҳозирги йўлни давом эттириши жаҳоннинг муҳим районларидан бирида можарони кенгайтиради ва чуқурлаштиради. Агрессия қилиш билан, уларнинг территорияларини босиб олиш билан араб мамлакатларини тиз чўкишга мажбур этиш мумкин эмас. Вазият Исроилнинг Бирлашган Араб Республикасига ва бошқа араб давлатларига қарши қилаётган хавфли қуролли ҳужумлари ва хуружлари дарҳол тўхтатилишини, Хавфсизлик Кенгаши билан Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг қарорларига риоя қилинишини талаб этади.

Энг муҳим зарурат Исроилни қуролли иғвогарликлар сиёсатини амалга оширишдан воз кечишга мажбур қилишдан ва Яқин Шарқда мустаҳкам тинчлик ўрнатиладиган йўл тутишдан иборатдир. Бу мақсадга эришиш учун, жумладан, давлатлар ўртасидаги маслаҳатлашишларнинг бор имкониятларидан самарали фойдаланиш, шу жумладан, СССР, АҚШ, Англия ва Франция ўртасида Хавфсизлик Кенгаши доираларида бўлаётган тўрт томонлама учрашувларнинг бор имкониятларидан самарали фойдаланиш зарур. Исроил қўшинларининг оккупация қилинган барча араб территорияларидан тезда олиб чиқиб кетилишига ва Яқин Шарқда тинчлик ўрнатилишига эришиш зарур, деб таъкидланади А. Н. Косигиннинг мурожаатларида.

Маълумки, Совет Иттифоқи Хавфсизлик Кенгашининг 1967 йил 22 ноябрда Яқин Шарқдаги аҳволни сиёсий йўл билан ҳал қилишга қаратилган резолюциясининг барча қоидаларини манфаатдор томонлар бирдай бажаришини ёқлаб чиқмоқда. Оқилона фикр юритувчи ҳар қандай кишига шу нарса равшан бўлиши keraкки, Исроил қўшинларини улар томонидан босиб олинган араб территорияларининг ҳаммасидан олиб чиқиб кетиш тўғрисидаги масала Яқин Шарқдаги вазиятни бартараф қилишда энг муҳим масала бўлиб келди ва шундай бўлиб қолади.

Совет Иттифоқи Яқин Шарқда империалистик авантюраларни барбод этишга кўмаклашиш учун астойдил қарор қилган ва бунга ҳеч қандай шак-шубҳа бўлиши мумкин эмас. Совет ҳукуматининг ташаббуси араб мамлакатларида астойдил маъқулланмоқда, чунки улар бу ташаббусда Исроил ҳукмрон доираларининг авантюристик сиёсатига қарши курашнинг муҳим йўли борлигини кўрмоқдалар. «Советларнинг огоҳлантириши, — деб ёзди яқинда Қоҳирадаги «Ал-Ахбор» газетаси, — жуда муҳим ва жиддий характердаги огоҳлантиришдир». Яқин Шарқдаги аҳвол янада кескинлашиб кетишининг олдини олишдан манфаатдор бўлган жаҳон жамоатчилигининг кенг доиралари Совет Иттифоқининг тутган позициясини тушунмоқдалар ва қўллаб-қувватламоқдалар. Совет Иттифоқининг адолатли позицияси СССРнинг яхши нияти, шу районда тинчлик манфаатларини кўзлаб ҳаракат қилиш қатъиятининг ифодаси деб қабул қилинмоқда. Хўш, ана шу ташаббусга ғарбдаги расмий доиралар қандай қарамоқдалар?

Шу нарса маълум бўлдики, АҚШ, Англия, Франция Совет мурожаатига жавоб йўлладилар. АҚШ ҳукумати Исроил ҳукмрон доираларини очиқдан-очиқ ўз ҳимояси остига олмоқда, агрессор билан агрессия қурбонини бир қолипда ўлчашга уринмоқда, оккупантлар томонидан босиб олинган ўз ерларини озод қилиш учун араб халқларининг олиб бораётган адолатли курашига қарши тухмат ёғдирмоқда, қурол етказиб беришни кенгайтириш билан дағдаға қилмоқда. Буни агрессорни рағбатлантиришдан бўлак нарса деб сира ҳам баҳолаб бўлмаса керак.

Президент Никсоннинг жавоби конструктив характерда эмаслигини ҳатто Америка газеталарининг айтаётган фикрларидан ҳам тушуниб олса бўлади.

Бош министр Вильсоннинг жавоби асосан президент Никсоннинг жавобига жўр бўлмоқда. Англия матбуоти ҳам шу ҳақда ёзмоқда. Бу билан яна шу факт тасдиқланадики, Англия ҳукумати Американинг Яқин Шарқдаги сиёсатига — агрессорни қўллаб-қувватлаш ва можарони янада кескинлаштириш сиёсатига эргашиб бормоқда.

Империалистик кучлар Яқин Шарқдаги масалани сиёсий йўл билан ҳал қилишни кечга суриш ва Исроил ҳукмрон доираларини рағбатлантириш йўлини давом эттириш билан, афтидан, вақт агрессорларнинг фойдасига, уларни қўллаб-қувватлаётган кишиларнинг фойдасига ишламоқда, деб ўйлаган бўлсалар керак. Бундай деб ўйлаш чуқур янглишишдан иборатдир.

Қоҳирада Исроил агрессиясига қарши бевосита курашаётган бешта араб давлати раҳбарларининг кенгаши эндигина тугади. Кенгаш қатнашчилари ўзларининг якунловчи баёнотида араб халқлари ўзининг курашида танҳо эмаслигини, уларни бутун тараққийпарвар, эркесевар, тинчликсевар халқлар қўллаб-қувватлаётганлигини таъкидлаб ўтдилар. Кенгаш қатнашчилари Исроил оккупация қилган араб территорияларини озод этишга астойдил аҳд қилганликларини, адолат ва тинчлик ишининг тантанасига қатъий ишонганликларини изҳор қилдилар.

(ТАСС).

Чирчиқдаги қишлоқ хўжалик машинасозлиги заводи Урта Осиёдаги пахтакор хўжаликларга юксак унумли кўрак териш машиналари етказиб бермоқда. Бу машиналар деҳқоннинг юмушини беқиёс енгиллаштирмоқда. СУРАТДА: Йиғув цехи бошлиғи М. Я. ШПЕРБЕРГ ва завод техника контроли бўлими бошлиғи А. С. ПЛАТОНОВ ўртоқлар жўнатишга тахт қилиб қўйилган машиналарни кўздан кечиришмоқда.

И. Глауберзон фотоси.

«Узсельхозтехника»нинг Уйчи район бирлашмаси коллективи экин майдонларини кенгайтиришда хўжаликларга яқиндан ёрдам бермоқда. Йигирмага яқин бульдозер ва скрейпер қишлоқ хўжалик оборотига киритиладиган ерларни обдон текисламоқда. Суратда: ер текислаш пайти.

А. Юсуфбоев фотоси.

УСТОЗ ШОИР

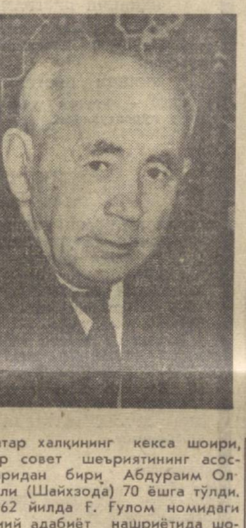

Татар халқининг кекса шоири, татар совет шеъриятининг асосчиларидан бири Абдураим Олтонгли (Шайхзода) 70 ёшга тўлди.

1962 йилда Ғ. Ғулом номидаги бадиий адабиёт нашриётида шоирнинг «Сенга садоқатим, партия» деган шеърий тўплами чоп этилди. «Ленин байроғи» газетасида «Коммунист», «Она юраги», «Самимий истак» сингари поэмалари ва қатор шеърлари босилди. Адибнинг бу асарлари татар шеърияти дурдоналари хазинасидан ўрин олди.

Абдураим ота Олтонглини меҳнаткаш шоир дейишади. Бунинг сабаби фақат шоир ижодининг сермахсуллигида эмас, у аввало меҳнат куйчисидир. Меҳнат мавзуи отахон шоир ижодида ҳамиша биринчи ўринда туради. У меҳнатни ардоқлайди. Озод меҳнат туфайли қурилган ҳаётни, шу ҳаёт бунёдкорларини тараннум этади.

Шоир оригинал асарлар ёзиш билан бир қаторда таржима ишлари билан ҳам шуғулланади. Абдураим ота рус шеъриятининг қатор шоҳ асарларини татар тилига таржима қилганларнинг биридир.

«Владимир Маяковскийнинг ижоди мен учун бир мактаб бўлди, — дейди Абдураим Олтонгли ёшлар билан суҳбат қилганда. — унинг асарларини буюк бир ҳаяжон билан ўқир ва таржима қилар эканман, пролетар шоирининг жамиятдаги ролини англадим, унинг тинимсиз курашлардан иборат бўлган порлоқ йўлини кўрдим».

Абдураим Олтонгли Москва университетининг студенти бўлган чоғларида Маяковский, Есенин, Нозим Ҳикмат каби пролетар шоирларининг мушоираларида қатнашар, уларни завқ билан тинглар ва ўзи ҳам биринчи машқларини ўқир эди.

Шеърият кечаларининг бирида ёш шоир «Партиямга» деган шеърини ўзи рус тилига таржима қилиб ўқиб беради. «Албатта мен у вақтда рус тилини у қадар яхши билмасдим, — деб хотирлайди шоир. — Менинг таржимам шеър эмас, шеърнинг шунчаки мазмуни эди. Ўқиб бўлганимдан кейин Маяковский менга —. рус тилида анча қийналар экансиз, лекин она тилингизда яхши шеърлар ёза олишингизга аминмиз, кўпроқ машқ қилинг — деди».

Абдураим Олтонгли Маяковский, Есенин шеърларини ўша йиллариёқ таржима қила бошлади ва тез орада татар ўқувчиларини бу улкан шоирларнинг асарлари билан таништирди. Бу иш шоирнинг ижодига янги йўналиш, янги мазмун берди. Унинг биринчи салмоқли асари — Улуғ Октябрнинг 10 йиллигига бағишлаб ёзилган «Трактор» шеърий қиссасида Маяковский ижодининг таъсири яққол сезилиб туради. Бундан сўнг шоирнинг «Оловли сатрлар», «Бизнинг давр», «Ғалаба йиллари» сингари қатор поэма ва балладалари босилди. Улуғ Ватан уруши йилларида шоир халқни фашизмга қарши курашга чақирди, қатор оташин шеърлар, публицистик мақолалар ёзди.

Абдураим Олтонгли 1950 йилдан буён Самарқанд Давлат университетининг рус ва ғарб адабиётлари кафедрасида ишламоқда.

Абдураим Олтонгли ўзининг адабиёт ва санъат соҳасидаги назарий мақолалари билан ҳам матбуотда тез-тез қатнашиб туради. Ёш қаламкашларнинг ижодини отахон шоир сифатида таҳлил қилади, ўзининг 50 йиллик ижодий тажрибасини ёшлар билан баҳам кўради, уларга йўл-йўриқлар кўрсатади. Татар шеъриятининг фақат ёшларигина эмас, кўпгина таниқли шоирлари ҳам кекса шоирни ўзларининг устозлари деб билишади.

Яқинда Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонига биноан Абдураим Шайхзодага (Олтонгли) «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими» унвони берилди.

Оқсоқол шоир Абдураим Олтонгли ҳали ҳам бардам қалам тебратмоқда. Ўзининг янги забардаст асарлари билан шеърият мухлисларини ҳали кўп марта хурсанд қилишига аминмиз.

А. ОСМОНОВ.

А. ОЛТОНГЛИ

САМАРҚАНД

Уруш йили фашист сели
Қонга тўлиб оққанда,
Самарқандим, топдим сени
Қалбимни ўт ёққанда.
Қучоғингга босдинг суюб,
Эркаладинг пайдар-пай,
— Йўқ, сен етим эмассан, —
деб
Ғафур Ғулом бобомдай.
Сийпар бугун баҳор ели
Бўса олиб юзимдан.
Сенда қотди заиф белим,
Нажот топдим ўзингдан.
Хотирлайман кечмишларим,
Очилганда бинафша.
Асло йўқдир ташвишларим,
Бахтим порлоқ ҳамиша.
Баҳор келди, гул лаб очиб,
Кийди яшил тўнини.
Еритади нурлар сочиб
Қуёш умр йўлимни.
Қалдирғочлар парвоз қилар
Мовий кўкка — юксакка.
Кўклам ели илҳом берар
Меҳнатсевар юракка,
Завод сари оламан йўл
Янги уйлар ёнидан.
Салом берар сайроқ булбул
Хониш қилиб олмас тин,
Сайра булбул, эрта саҳар
Наво тарат осмонга,
Қуйинг каби гўзал шаҳар
Илҳом берсин ҳар жонга.
Баҳор ели, Самарқандим,
Ноз-ла силар юзимни.
Чин юракдан бағишладим
Сенга юрак сўзимни.

Татарчадан
Наримон Орифжонов.
таржимаси.

ЛЕНИН — БИЗНИНГ ТАҚДИРИМИЗДА

ЭЛЛИК УЧИНЧИ КАРВОН

БИР МАКТАБ АНКЕТАСИ

Инсон умрини бир тарих дейдилар. Мактаб эса ана шу тарихнинг дебочасидир. Шоир айтганидек, мактаб «олтин рудасидай ишланмаган онгни» чарҳлаб, боланинг шаклланишида бир кўприк бўлади. Мактаб ҳақида, муаллимлар ҳақида ҳар қанча сўзласанг оз. Афлотундан тортиб куни кеча қўлига қалам олган ёш шоиргача мактаб, муаллим ҳақида тўлқинланиб кетиши балки шундандир.

Яқинда Тошкентда ўтган анжуманлардан бирида ёшликдаги дўстлар учрашиб, ўз мактабларини, устозларини эҳтиром билан эслашганининг шоҳиди бўлдик. Улар — Давлат мукофотининг қўшалоқ лауреати Мукаррама Турғунбоева, СССР халқ артисти Саодат Қобулова, таниқли ёзувчимиз Асқад Мухтор, Ўзбекистон Фанлар академиясининг мухбир аъзоси, филология фанлари доктори, профессор Ғани Абдураҳмоновлар эди.

Шубҳасиз, ана шуларни тарбиялаган, бағрига босган мактабнинг тарихи — биографияси бизнинг қўлимизга қалам тутқазди. Келинг, мактабнинг анкетасини бирга варақлайлик:

НОМИ — Ҳамза Ҳакимзода.

ЖОЙИ — Фарғона шаҳар. 1-ўрта мактаб.

МИЛЛАТИ — Коммунистик интернационал.

ИЖТИМОИЙ ЧИҚИШИ — Ишчи, деҳқон, хизматчиларнинг болалари таҳсил кўради.

МАЪЛУМОТИ — Эллик икки йилдан бери ёшларга ўрта маълумот беради. Собиқ талабаларидан академиклар етишиб чиққан.

ҚАНДАЙ ЧЕТ ТИЛЛАРНИ ВА СССР ХАЛҚЛАРИ ТИЛЛАРИНИ БИЛАДИ — Улуғ рус тили, инглиз тили ва немис тили ўқитилади.

ИЛМИЙ ДАРАЖАСИ — Ўнлаб фан кандидатлари, фан докторлари болалигида бу ерда таҳсил кўрган. Булар: филология фанлари кандидатлари Ҳабиба Қурбонова, Эътибор Иброҳимова, биология фанлари кандидатлари Эътибор Раҳмонова, Холисхон Қўзибоева, тарих фанлари кандидати Фотима Йўлдошбоева ва ҳоказолар. Умуман, мактабни битирганлар орасидан кўплаб олимлар қатори мингдан ортиқ врач, икки юздан ортиқ инженер, юзлаб ўқитувчи, элликдан ортиқ партия ва давлат ходимлари етишиб чиққан.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА БЎЛГАНМИСИЗ! Мукаррама Турғунбоева, Саодат Қобулова ва Асқад Мухтор каби собиқ талабалар ер шарининг жуда кўп ерларини кўришган.

ЧЕТ ЭЛДА БЎЛИШДАН МАҚСАД! — Томири Афросиёбдек узоқ-узоқларга бориб тақаладиган, пахтамиздек оқ, атласимиздек сержило, ипагимиздек мулойим, тоғларимиздек ҳайбатли санъатимизни, адабиётимизни кўз-кўз қилиш. Улуғ Ленин йўргаклаган, партиямиз камолга етказган, қирқ оғайни гулдек бир хил товланувчи, метиндек мустаҳкам халқларимиз дўстлигини санъат тили билан тушунтириш!

САЙЛОВ ОРГАНЛАРИДА ҚАТНАШУВИ—Мактабнинг собиқ ўқувчиларидан Ф. Шамсиддинов, Қ. Муртазоевлар СССР Олий Советининг депутати.

ҲУКУМАТ МУКОФОТИ ОЛГАНМИСИЗ! — Собиқ ўқувчилардан Фарғона шаҳар телефон станциясининг катта телефонисткаси Фотима Юсупова — Социалистик Меҳнат Қаҳрамони. Бошқа орденлиларни ҳам санаб чиқиш учун анча вақт керак.

ҲАРБИЙ ХИЗМАТГА МУНОСАБАТИ — Машъум 1941 йилнинг 22 июнь тонготарида фашизм Ватанимизга хоинона ҳужум қилганда, кўп миллионли совет кишилари қатори бу мактаб ўқувчилари ҳам қаламларини синфлардаги очиқ дафтар устида қолдириб, қўлларига найза олдилар. Ватанни немис-фашист босқинчиларидан ҳимоя қилиш учун отланган Карим Самандаров, Дадажон Ёқубов, Убайдулла Қосимов, Эргаш Жўраев, Рўзи Шокиров, Иброҳим Қодиров, Муҳаммад Зикриев каби ўқувчиларнинг номини мактаб коллективи фахр билан тилга олади.

Мактаб ўқувчилари ўқиш билан бирга, фронтга ёрдам қилишда ҳам катта намунали иш олиб бордилар. Мактаб коллективининг бу ташаббусини партия ва ҳукуматимиз юксак қадрлади. Мактаб ўша алангали йилларда Олий Бош Қўмондонликнинг ташаккурига сазовор бўлди.

* * *

Муҳтарам ўқувчи, сиз республикамиздаги тўнғич мактаблардан бирининг таржимаи ҳоли билан қисман танишдингиз.

Мактаб республикада донг таратди. Маорифимизнинг катта йўлига чиқиб олди. Мактаб ўзининг бу ажойиб тақдири учун икки Ниёзийдан миннатдор. Бири — Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий. Бири эса — Республика Фанлар академиясининг илк президенти, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Қори Ниёзий.

Ҳамза мактабда шарқийдан (ашула) дарс ўтди. Ўзининг оташин революцион шеърларини ота-оналар билан бўлган учрашувларда ўқиб берди. Кексалар «Яша, Шўро»нинг мактаб саҳнасида автор ижросида жаранглаганини ҳали-ҳали эслаб юришади.

Қори Ниёзий шу мактабни тузди, асос солди. Дарс берди. Қори Ниёзий ташкил этган, Ҳамза Ҳакимзода, Ойша Ўрозаевалар ўгит берган бу совет мактабининг билим булоқларидан илк бор 40 киши талпиниб сув сипқорган бўлса, шу ўқув йилининг ўзида 1200 дан ортиқ ўқувчи таълим олмоқда.

Қори Ниёзийнинг «Ҳаёт мактаби»даги қуйидаги сатрлар кўз олдингизга аниқ манзара келтириб қўяди:

«...Эски дунёнинг харобаларида, шиддатли синфий кураш шароитида совет мактаби яратила бошланди. Бу «мўъжиза» фақат янги, совет тузуми шароитида, коммунистлар партияси раҳбарлиги, унинг ленинча миллий сиёсати туфайли рўёбга чиқди».

* * *

Бутуниттифоқ оқсоқоли М. И. Калинин «Ўқитувчилар коммунизм қурилишининг зарур қисмидир» деганида қанчалар ҳақ эди!

Ҳозирги кунда мактаб директори Жаҳсуда Шодмонова бошқараётган, Абдуғани Қодиров, Зумрад Парпибоева, Жўрақул Маматқулов, Воҳид Усмонов, Сабия Тожиева, Нурония Каримова, Александра Исҳоқова, Мунаввар Ходиева, Тўхтахон Икромова каби моҳир педагоглар қўлида дарс олаётган ўқувчилар ҳар томонлама етук кишилар бўлиб тарбияланмоқдалар.

Мана, бир вақтлардаги талаба, ҳозир эса машҳур ёзувчимиз Асқад Мухторнинг сўзларини эшитинг: «Болалигим сенинг оғушингда ўтди, илк бор шу ерда ҳарф танидим. Орзулар бердинг, одамийликка ўргатдинг. Ҳалқим учун озми-кўпми нимаики хизмат қилган бўлсам, бунда сенинг қўлинг бор. Ҳамма-ҳаммаси учун сенга таъзим этаман, муқаддас даргоҳим, она мактабим».

Коллективдаги тўрт кишига «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган ўқитувчи» унвони берилди. Ўн тўрт ўқитувчи «Ўзбекистон ССР халқ маорифи аълочиси»дир.

Мактабнинг ўқув-моддий базаси, таълим-тарбия сифати ўсди. Мактаб замонавий ўқув қуроллари билан тўлиқ таъминланган. Дерслар кабинет усулида олиб борилмоқда. Ўқитувчиларнинг илмий-методик маҳоратларининг кун сайин такомиллаша боришида турли предметлар бўйича ташкил қилинган методик бирлашмаларнинг роли катта бўляпти.

Олтмишдан ортиқ толмас мураббий ҳозирги кунда улуғ доҳиймиз В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини ёш авлодни замон талаблари даражасида тарбиялаш билан кутиб олиш учун тинмай курашмоқда.

* * *

Мактаб бу йил эллик учинчи ўқув йилини шодиёна кутиб олади. Ҳозирданоқ эллик учинчи карвон йўлга отланмоқда. Бу йўл — коммунизм йўли. Коммунизм эса жаҳон ёшлигидир. Унинг сарбони улуғ Ленин.

А. ЭШОНОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ЭКРАН ЯНГИЛИКЛАРИ

Тайлоқ онасининг арзандаси. У саҳий, келишган қоматдор йигитлардан. Фақат қизлар билан муомалада нўноқ ва журъатсиз. Бунинг устига қаерда бўлмасин дўпписини бошидан олмайдиган одати бор. Уртоқларининг Тайлоқ устидан кулиб «ДУППИ КИЙГАН ФАРИШТА» дейишларининг боиси ҳам шунда. «Қозоқфильм»да суратга олинган ана шу картинадаги воқеалар узоқ қишлоқда яшайдиган онасининг ўз «бўталоғи»га қиз қидириши, қолаверса ёши ўттиздан ошиб қолган йигитнинг ҳаётда илк бор мустақил равишда иш қилиб, ўзига лойиқ қайлиқ топиши билан боғлиқ ҳолда очилади.

— Мен,— деб ҳикоя қилади «ЕЛКАМА-ЕЛКА» фильми режиссёри Ежи Пассендорфер,— уруш тўғрисида ҳаққоний ҳикоя қилувчилар тоифасига кираман. Тарих давомида, айниқса иккинчи жаҳон уруши йилларида бизнинг миллий ғуруримиз шунчалар ўсиб ривожландики, бу ҳақда ёш авлодга гапириб бериш ва уларни оталар жасорати йўлида тарбиялаш энг муҳим ишлардан бири. Биз ўз фильмимизда масаланинг ана шу томонига кўпроқ эътибор беришга уриндик. Пруссия обидаларининг тепасига ғалаба байроғини ўрнатишга мушарраф бўлган поляк йигитларининг жангнома саҳифаларини очиб беришга ҳаракат қилдик. Бу фильм Польшанинг «Студио» ижодий коллективи маҳсулоти.

Нада гимназияда ўқийди. Унинг мактабдошлари кўпинча ўзларининг ёқтирган мавзулари — севишганлари ҳақида мароқ ва ҳаяжон билан бир-бирларига сўзлардилар. Лекин Наданинг ҳалигача ёқтирган йигити йўқ. Қиз бунинг олдини олиш учун дугоналарига акасининг суратини кўрсатиб мақтанади. Қолган воқеалар эса Наданинг Адел исмли йигит билан танишиши, улар ўртасидаги муҳаббат ва бу ишда акасининг қаршилиги каби масалалар борасида давом этади. «БАЛОҒАТГА ЕТГАНЛАР» деб аталувчи бу фильм БАРнинг «Магдафильм» студиясида ишланган.

СУРАТЛАРДА: «ДУППИ КИЙГАН ФАРИШТА» ВА «БАЛОҒАТГА ЕТГАНЛАР» фильмларидан кадрлар.

БИЛИБ ҚУЙИГАН ЯХШИ

ГРИГОРИЙ ФЕДОТОВ КЛУБИ

Кўлда ёки қамишзорда отилган ўқ овозидан қушлар галаси гур этиб кўтарилгандай, дарвоза тўрига зарб билан тўп урилганда улкан давра бўйлаб ҳайқириқ янграйди. Бири иккинчисини эслатувчи бу манзараларни кўрганда қалбимизни беихтиёр қувонч қамрайди.

Қизиғи шундаки, ов шайдолари ҳамда футбол мухлислари давраси ҳар вақт таассуротлар ва фикр-мулоҳазалар борасидаги баҳс билан қизғин бўлади. Ғалаба уларга қанчалар завқ ва шодлик келтирса, мағлубиятдан кейин кўнгилга дард чўкади, дил хиралик ҳукм суради. Бундай мухлислар билан сўзлашгудек бўлсангиз, албатта ўзларининг севимли командалари ё бўлмаса ёқтирган ўйинчилари номини ҳурмат билан тилга олишади. «Пахтакор»нинг энг кучли ҳужумчиси Геннадий Красницкий ҳам эл оғзига тушган ўйинчилардан. Футболчининг ҳаётида ўтган йил унутилмас воқеа юз берди. 12 сентябрь, «Пахтакор» — «Крилья Советов» командалари учрашуви, 79 минутда белгиланган 20 метрли нуқтадан киритилган ягона тўп. Бу манзара ва ҳаяжонли онлар ҳужумчи довруғини яна оширишга сабаб бўлганди. Геннадий шу куни мамлакат чемпионатларида киритган тўплари сонини юзга етказиб федотовчилар сафидан ўрин олишга муяссар бўлди.

Шу воқеадан кейин ўзбек футболи ишқибозлари ўртасида «федотовчи» клуби аъзоси деган сўзларни кўпроқ такрорлаш одат тусига кирди. Хўш, Григорий ким бўлган? Нима учун клубга унинг номи берилган?

Клуб тўғрисидаги биринчи хабар бундан уч йил аввал «Футбол» (ҳозирги «Футбол—хоккей») ҳафталик газетасининг 26 ноябрь сонида эълон қилинган эди. Эълонга кўра қоида бўйича мамлакат чемпионатида, СССР терма командаси учрашувларида, Европа чемпионлари биринчилигида ва халқаро ўйинларда жами 100 та тўп киритган моҳир ўйинчилар аъзо бўладилар.

Бундай шартни бажариш чарм тўп соҳиби, таниқли футболчи, Москва армиячилари командаси капитани Григорий Федотовга 1948 йилнинг 5 августида навбатдаги учрашув — Минскнинг «Динамо» командаси билан бўлган ўйинда насиб этган. Клубга мамлакатнинг биринчи юз тўпли бомбардимончиси Григорий Федотов номи берилишининг боиси ҳам шунда.

Аъзолар сафининг кенгайиши бўйича бултурги мавсумни энг маҳсулдор десак арзийди. Биринчи мамлакат чемпионатидан кейин ўтган 33 йил мобайнида федотовчилар 13 кишига етган бўлса, биргина ўтган йил сентябрининг ўзида яна уч кишига ортди. Б. Казаков, Г. Красницкий ва Г. Хусаиновлар худди келишиб олгандек, ўз майдонлари — Куйбишевда, Тошкентда ва Москвада ўтказилган ўйинда рақиблар дарвозасига юзинчи муборак тўпларини киритишга муваффақ бўлдилар. Аъзоликка эндиги даъвогарлар эса ҳозирча С. Метревели, М. Мустигин ва И. Численколар бўлиб турибди.

Яқинда Федотовчилар клубини ташкил қилган мазкур редакция томонидан аъзолар сафига ҳамда улар ҳисобидаги тўпларига бирмунча тузатишлар киритилди. Бунда 1941 йилги тугалланмай қолган чемпионат ва баъзи сабабларга кўра жадвалга киритилмаган ўйинларда урилган тўплар аниқ ҳисобга олинди. Натижада 8 ҳужумчининг ҳисоби ўзгарди ҳамда икки ўйинчи клубга фахрий аъзо қилинди. Буларнинг бири тбилисилик машҳур динамочи Борис Пайчадзе, иккинчиси спартакчи Анатолий Ильин.

Шундай қилиб, федотовчилар сафи 18 га етди. Сафни ҳозирча 154 тўпли Н. Симонян бошқармоқда, охирги ўринни эса А. Ильин эгаллаб турибди. Булардан терма команда ўйинлари ва халқаро кубок учун курашда энг кўп тўп киритгани Э. Стрельцовдир.

Ҳ. НОСИРОВ.

«БЕЛЬ КАНТО» ТАЛАБАСИ ТОШКЕНТДА

Кеча тошкентлик томошабинлар Алишер Навоий номидаги ўзбек академик Катта театри саҳнасида Милан операсининг солисткаси Дизма де Чеккони илиқ кутиб олишди. Таниқли Италия санъаткори ўзбек саҳнасида «Аида» операсида бош партияни ижро этди.

Дизма де Чекко Тошкентга биринчи бор меҳмон бўлиб келди. Унинг таржимаи ҳоли оддий ва қисқа. У 1932 йили машҳур «Ла Скала» театридаги ашула академиясига талаба бўлиб кирган. Атоқли дирижёр Артуро Тосканини ёрдамида у санъат гулшанига қадам қўйди. Студентлик чоғларидаёқ у «Ла Скала» ва Италиядаги бошқа катта театрлар саҳнасида чиқиб, ўз маҳоратини намойиш қилган эди. Дизма де Чекко йилдан-йилга ўз устида тинмай, қунт билан ишлади, маҳоратини шакллантирди. Италиянинг қатор шаҳарларида ва чет элларда гастролларда бўлди. Унинг овози Совет Иттифоқи, Испания, Швейцария, Португалия, Бразилия, Германия Федератив Республикаси ҳамда бошқа мамлакатлар саҳналарида жаранглади.

Хушовоз хонанда Тошкент саҳнасида «Аида», «Флория Тоска» операларида бош ролларни ижро этиб, санъатсеварлар қалбини хушнуд этади. Италиялик талантли санъаткорнинг Тошкентга ташриф буюриши шаҳримиз маданий ҳаётида катта воқеадир.

Ш. ЗАИНИДДИНОВ.

САНЪАТ КУНДАЛИГИ

ЮБИЛЕЙ ТУҲФАЛАРИ

Андижон область Охунбобоев номидаги ўзбек давлат музикали драма ва комедия театри ижодий коллективи доҳиймиз В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллик юбилейига бағишлаб икки янги саҳна асарини — Ю. Яковлевнинг «Нури дийдам Володя» асарини ҳамда У. Исмоиловнинг «Рустам» музикали драмасини саҳналаштирмоқда. В. И. Лениннинг ёшлиги ҳақида ҳикоя қилувчи спектаклни ёш режиссёр Ҳ. Файзиев саҳналаштирмоқда. «Рустам»ни эса Ўзбекистон ССР Халқ артисти А. Бакиров саҳнага қўймоқда. Театрнинг бу икки спектакли доҳий юбилейига муносиб туҳфадир.

Н. ИНОҚОВ.

БОЛАЛАРИНГИЗГА ЎҚИБ БЕРИНГ

ТОЙЧОҒИМ

Эҳ, шўхсанда тойчоғим,
Туриб олиб тонг чоғи,
Мени мин деб қўймайсан,
Зир югуриб тўймайсан.
Дам олиб олсак бир оз
Бўлар эди жуда соз.
Йиқилиб қолма тағин —
Менинг асил тойчоғим.

ҚАЛПОҚЧАМ

Менга жуда азизсан
Беш юлдузли қалпоқчам.
Сени қўлдан қўймайман,
Қўйгим келмайди ҳечам.
Чунки сен отам билан
Олов кечиб юргансан.
Даҳшат солиб душманга
Берлингача боргансан.
Ҳар кун олиб сандиқдан
Силайман юлдузингни.
Кўз-кўз қилгим келади
Дўстларимга ўзингни.

БАХТИЁРЛАР ҚЎШИҒИ

Бизлар қувноқ-шод,
Бахтиёр авлод.
Доҳий номига
Этдик қасамёд.
Сен берган байроқ —
Қўлларда маёқ.
Олға элтамиз
Биз уни ҳарчоқ.
Ўғил-қизингмиз
Кўрар кўзингмиз.
Сен қалбимизда
Сенинг ўзингмиз.
Ер, осмон-фалак,
Олтин келажак,
Бизнинг қўлларда
Яшнаб кулажак.

Файзи ШОҲИСМОИЛ.

РАДИО БУГУН

6.15 — Тонгги концерт. 7.45 — «Катталарга — болалар ҳақида». 8.25 — Ўзбекистон радиоси ва телевидениеси солистларининг концерти. 9.30 — Шарқ куйлари. 10.10 — «ТАБАССУМ» радиожурнали. 11.35 — Лирик концерт. 12.15 — «Эрталабки салом» (Москва). 13.30 — «Хатларингизни ўқиб» деган концерт, (русча). 15.00 — «Саволларингизга жавоблар». 15.15 — Эстрада куйлари. 16.10 — «Янги ёзиб олинган асарлар» Л. Сапожников. «Коминтерн ижроия комитети аъзоси» радиоспектаклнинг 2-қисми. 17.40 — Экран янгиликлари. 18.00 — «Музикали глобус». 18.40 — Н. Раков. Симфониетта. 19.20 — Халқ талантлари концерти. 20.00 — «ЁШЛИК» радиостанциясининг программаси. 21.00 — «Мамлакат ва қитъаларда». 21.10 — Қишлоқ меҳнаткашлари учун концерт. 22.20 — «ТАБАССУМ» радиожурнали. Такрорий эшиттириш. 23.20 — Кечки концерт.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.55 — **Тошкент кўрсатади.** 10.00 — Гимнастика.

Рус тилида: 10.20 — **«Қувноқ шаҳарча»** (қўғирчоқ фильм). 10.30 — «Звёздочка».

Ўзбек тилида: 11:00 — Болалар музика коллективларининг кўриги. 12.45 — Биз Ильич набиралари. 13.35 — Буни ҳар ким билиши керак (рус тилида).

17.55 — Тошкент кўрсатувлари программаси. 18.00 — «АХБОРОТ»

Рус тилида: 18.30 — **«Асов қирғоқда»** (бадиий фильмнинг 2-серияси).

Ўзбек тилида: 19.45 — «Ёшлик» студияси кўрсатади «ҚИЗЛАР ДАВРАСИ». 20.45 — «АХБОРОТ». 21.15 — «ЭКРАН ҲАНДАСИ» (такрорий эшиттириш). 21.55 — Актёрлар ва роллар. Жалолиддин Охунов.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

10.00 — **Тошкент.** Ўқув кўрсатувлари. 12.00 — **Москва кўрсатувлари.**

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

17.00 — **Фрунзе телестудиясининг кўрсатувлари.**

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 15/II да **Севги тумори.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 15/II да **Олтинчи июль** (кундузи), **Парвона** (кечқурун).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 15/II да **Фарҳод ва Ширин** (кундузи), **Катта концерт** (кечқурун).

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА—15/II да **18 ёшлигим.**

КИНО

Хотима — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Садоқат алангаси — «ЧАЙКА», «СПУТНИК», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Тошдаги достон (ўзбек тилида, кундуз соат 2, кеч 6.20 минутда). **Ўтган кунлар** (ўзбек тилида, кундуз соат 4.40 минутда): — НАВОИЙ НОМЛИ.

Балоғатга етганлар (2 серия) — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Николай Сличенко — «ЧАЙКА» (кундуз соат 4, кеч 9.45 минутда).

Сангам (2 серия) — «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун).

ПЛАНЕТАМИЗДА

СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

ПРАГАНИНГ ИСТИҚБОЛ ПЛАНИ

◆ ПРАГА, 13 февраль. (ТАСС). Пойтахт миллий комитети яқин 15 йилда Праганн ривожлантиришнинг комплекс планини ишлаб чиқди. Бу план шаҳар аҳолисининг ўсиши ва саноат структурасида бўладиган ўзгаришларни ҳисобга олиб тузилди. Пойтахт аҳолисига яхши шарт-шароит яратиш учун шаҳардаги кўпгина саноат корхоналарини шаҳардан ташқарига кўчириш мўлжалланмоқда.

Уй-жой ва маданий-маиший бинолар қурилишига катта аҳамият берилмоқда. Янги уй-жой кварталлари фақатгина Праганинг ўзида қад кўтармай, балки унинг атрофида ҳам кўплаб қурилади. Ана шу жойлар пойтахтнинг йўлдош шаҳарчалари бўлиб қолади.

ҚИШЛОҚЛАР МУСОБАҚАЛАШМОҚДА

◆ СОФИЯ, 13 февраль. (ТАСС). Болгария кооператив қишлоқларини ободонлаштириш бўйича ҳар йили ўтказиладиган республика конкурси яхши анъана бўлиб қолди. Ҳозирги вақтда мамлакатда қишлоқ кўчалари, майдонлар, парклар ва боғларни ободонлаштириш юзасидан ишлар қизитиб юборилди. Бинолар, мактаблар, маданият уйлари ремонт қилинмоқда ва янгилари қурилмоқда. Бу йил ана шу традицион конкурс В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига бағишланади.

ЖАМОАТЧИЛИК АСОСИДА

◆ ВАРШАВА, 13 февраль. (ТАСС). Польша Халқ Республикаси Бош статистика бошқармасининг маълум қилишича, халқ Польшаси меҳнаткашларининг 1969 йилда жамоатчилик асосида бажарган ишларининг қиймати 6,3 миллиард злотийни ташкил қилди. Польша меҳнатчилари ишдан бўш вақтларида мактабларни, маданий-маиший объектларни, йўлларни қурдилар ва ремонт қилдилар, шаҳарлар, ишчилар поселкалари, қишлоқларни ободонлаштирдилар ва кўкаламзорлаштирдилар.

ГДР КЕМАСОЗЛАРИНИНГ МУВАФФАҚИЯТИ

◆ БЕРЛИН, 13 февраль. (ТАСС). Германия Демократик Республикаси кемасозлик заводлари 1948 йилдан бери 3143 кема қурдилар. Уларнинг умумий ҳажми 3.363.00 брутто-тоннадир. Ўтган йили республика кемасозлари 325.00 брутто-тоннага яқин ҳажмдаги 129 кема қуриб, рекорд ўрнатдилар. Ана шу кемаларнинг 122 таси чет эллардан олинган заказларга биноан қурилди.

Германия Демократик республикасида қурилган кемаларни энг кўп сотиб олувчи Совет Иттифоқидир. Ҳаммаси бўлиб Германия Демократик Республикаси 23 мамлакатга кема етказиб берди.

ҲИНДИСТОНДА МИТИНГ ВА НАМОЙИШЛАР

ДЕҲЛИ. (ТАСС). Ўтган йил июль ойида 14 та энг йирик савдо банкининг национализация қилинганлигини «нотўғри» деб топган Ҳиндистон олий судининг қарори мамлакатда кенг миқёсда шов-шувларга сабаб бўлмоқда. Ҳиндистоннинг барча прогрессив кучлари ҳаяжонга келди, реакция томонидагилар эса беҳад қувонди, деб ёзади «Нэшнл геральд» газетаси.

Ҳиндистон шаҳарларида суд қарорига қарши норозилик юзасидан митинглар ва намойишлар бўлиб ўтмоқда. Халқ социалистик партиясининг раиси Горайнинг айтишича, бу қарор «бир тўда бадавлат кишиларнинг манфаатларини кимлар ҳақиқатда ҳимоя қилаётганлигини» кўрсатади.

Банк ходимлари бутун мамлакат бўйлаб «норозилик куни» ўтказиб, шу қарорга ўз муносабатларини изҳор қилдилар. Шу билан бирга прогрессив ва демократик партияларнинг раҳбарлари банкларнинг национализация қилинганлиги «нотўғри» деб топилишини қоралаб, Индира Ганди ҳукумати марказий парламентнинг бюджетни муҳокама қилувчи сессиясига бутун банк системасини национализация қилишни ҳамда мамлакатдаги барча чет эл банклари устидан «Социал назорат» ўрнатишни кўзда тутган қонун лойиҳасини тақдим этади, деб ишонч билдирмоқдалар.

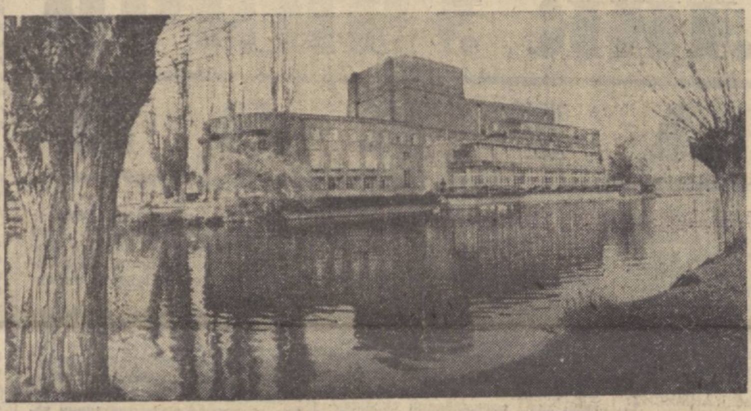

АНГЛИЯ. Стратфорд-он-Эйвонидаги Шекспир театри биноси. Бу ерда улуғ драматургнинг ўлмас асарлари бот-бот кўрсатилади.

Камера Пресс—ТАСС фотоси.

ИШСИЗЛАР КЎПАЙИБ БОРМОҚДА

◆ ОТТАВА, 13 февраль. (ТАСС). Канадада ишсизлик кескин суратда ортиб кетди ва кейинги икки йилда энг юқори даражага кўтарилди. Канада статистика бюросининг маълумотига кўра, шу йил январь ойининг ўрталарида мамлакатда 485 минг ишсиз борлиги рўйхатга олинган. Бу 1969 йил декабрь ойининг ўрталаридагига қараганда юз минг киши кўпдир.

ФРАНЦИЯ АҲОЛИСИ

◆ ПАРИЖ. (ТАСС). Статистика ва илмий тадқиқотлар миллий институти берган хабарда айтилишича, Франция аҳолиси 1969 йил декабрь ойининг охирида 50 миллион 105 минг кишига етган. Институт маълумотларига қараганда, Францияда туғилиш камайиб бормоқда. Ҳар минг кишига ҳисоблаганда 1963 йилда 18,1 чақалоқ туғилган бўлса, 1969 йилда 16,6 чақалоқ туғилган.

Мехикода футбол бўйича IX Жаҳон чемпионатига тайёргарлик ишлари тобора авж олмоқда. Чемпионатга атаб кўпгина эсдалик совғалари, рекламалар тайёрланмоқда. Суратда: Мехикодаги Инсурхентес кўчасида эсдалик совғалари сотувчи қиз.

С. Сичев фотоси. (ТАСС).

В. ШТОФНИНГ МАКТУБИ

◆ БЕРЛИН. Бу ерда ГДР Министрлар Совети раиси В. Штофнинг ГФР канцлери В. Брандтга мактуби эълон қилинди. В. Штоф ГДР ва ГФР ҳукуматлари бошлиқлари ўртасида бевосита музокараларни 19 ёки 26 февралда бошлашни таклиф қилди. Бу музокараларнинг мақсади деб таъкидланади мактубда, ҳамма эътироф этган халқаро ҳуқуқ нормалари асосида ҳар иккала герман давлати ўртасида тинч-тотув яшашни таъминлашдан ва нормал муносабатлар ўрнатишдан иборат бўлмоғи керак. (ТАСС).

ВАШИНГТОННИНГ ХАТАРЛИ ҚАДАМЛАРИ

ХАЛҚАРО МАВЗУДА

Милитаристик сиёсат ва ҳарбий васвасани Оқ уй ўзининг қўяётган ҳар бир дипломатик, сиёсий қадамига асос қилиб олмоқда. Миллиард-миллиард доллар ҳарбий мақсадлар учун сарф қилинаётир, ер курасининг турли нуқталарида тинчлик ва халқаро хавфсизлик ишларига таҳдид солаётган иғвогарликлар уюштирилмоқда. Вашингтон фақат кейинги 8 йил ичида, яъни 1961—69— 1968-69 молия йилларида қуролланишга ва бошқа ҳарбий мақсадлар учун 470 миллиард доллар сарфлади. Бу иккинчи жаҳон уруши охиригача бўлган Америка тарихида сарф қилинган ҳарбий харажатларнинг ҳаммасидан кўпдир.

Ҳарбий саноат комплекси манфаатларини кўзлаб милитаристик сиёсат олиб бораётган Оқ уй маъмурияти яқинда Пентагоннинг олтин пагонли генералларини яна «хурсанд» қилди: 1970—1971 молия йилида Пентагон учун 73,6 миллиард доллар ажратилди. Бу маблағ АҚШ давлат бюджетининг 37 процентини ташкил қилади. Бундан ташқари «Сейфгард» ракета системасига 1971 йилда сарф қилиш учун 1,5 миллиард доллар белгиланди. Бу программага умуман 50 миллиард доллар маблағ сарфлаш кўзда тутилмоқда.

Вашингтон раҳбар доиралари ҳарбийлаштириш сиёсати учун ҳеч нарсани аямаётирлар. Америка статистикасининг берган хабарига қараганда, кейинги 20 йил ичида АҚШнинг ҳарбий харажатлари 1 триллион долларни ташкил қилди. 9 миллионга яқин киши АҚШнинг қуролли кучлари сафида ва ҳарбий саноатида хизмат қилмоқда. Пентагон дунёнинг 43 мамлакатида 3400 га яқин катта-кичик ҳарбий базалар вужудга келтирди. «Нью-Йорк таймс» газетасининг ёзишича, бир миллионга яқин Америка ҳарбий хизматчилари жойлашган ушбу базаларга йилига 4-5 миллиард доллар сарфланмоқда.

Вашингтон турли мамлакатлардаги реакцион тузумлар ва ҳарбий диктатурани қўллаб-қувватлаш учун ҳам жуда кўп маблағ сарфланмоқда. Ана шу тариқа Сайгон, Сеул сотқин қўғирчақ ҳукуматлари, Тель-Авив каллакесарлари, Грециядаги хоин «қора полковниклар» ўзларининг океан ортидаги «саҳий амакиларидан» яқиндан «ёрдам» олиб турибдилар. Бу «ёрдам» демократик ва прогрессив ҳаракатларни, халқларнинг озодлик учун бўлган курашларини бостиришга сарф қилинмоқда. Бундан ташқари АҚШнинг қон томиб турган долларини олаётган сотқин пойтахтлар бунинг эвазига Оқ уйнинг планетамизнинг турли нуқталарида юргизаётган босқинчилик сиёсатини оқламоқда. АҚШ собиқ мудофаа министри Роберт Макнамара ўзининг яқинда Нью-Йоркда нашр қилинган «Хавфсизликнинг моҳияти» деган китобида ёзишича, Вашингтоннинг реакцион пойтахтларга берган ҳарбий ёрдами кейинги 7 йил ичида 15 миллиард долларга тенг бўлди.

Вашингтон ҳарбийлаштириш сиёсати АҚШнинг «тож кийдирилмаган қироллари» ҳисобланган ҳарбий саноат магнатлари манфаатини кўзламоқда. Пирик монополиялар афсонавий фойдага эга бўлмоқдалар. Масалан, фақат 1965 йилнинг бир ўзида Америка монополиялари 44 миллиард соф фойда олдилар. Лекин АҚШнинг милитаристик сиёсати халқаро аҳволни зақарлаб келмоқда. Фақат 60-йилларнинг ўзида Америка империализми Куба, Панама, Арабистон, Доминикана Республикаси, Лаос, Камбоджа, Вьетнамга қарши ҳарбий иғвогарликлар қилди. Бу эса янги уруш хавфини кучайтиришга олиб келди. Пентагон ваҳшийлари олиб бораётган Вьетнамдаги қонли уруш давом эттирилмоқда. Америка халқининг миллий фожиасига айланиб қолган Вьетнам урушига Оқ уй йилига 30 миллиард, кунига 70 миллион доллар сарфламоқда. Вашингтон ушбу адолатсиз ва шармандали урушни ҳали узоқ йиллар давомида олиб бормоқчи. Буни АҚШ президенти Р. Никсоннинг 1970 йил 30 январда Оқ уйда ўтказган матбуот конференцияси яна бир бор кўрсатиб берди. Энди Вашингтон Вьетнамдаги босқинчилик урушини «вьетнамлаштириш» йўли билан, яъни Сайгон ва бошқа «иттифоқчилар»нинг қўли билан давом эттирмоқчи бўляпти. Ёки бошқача қилиб айтганда, Америка солдатлари эмас, балки Америка доллари ва ҳарбий техникаси ишга солинмоқчи.

АҚШ маъмурлари ҳарбий блоклар тузишга ҳам на вақтини, на долларини аямаётирлар. Вашингтон дипломатлари ва Пентагон стратеглари «ҳомийлигида» тузилган ҳарбий иттифоқлар эса халқаро ҳаётни доимо заҳарлаб келмоқда. НАТО, СЕАТО, АНЗЮС, АЗПАК ва бошқа блоклар шунинг учун ҳам миллион-миллионларнинг кескин норозилигига гирифтор бўлмоқда. Прогрессив жамоатчилик шу кунларда ушбу машъум қора ниятли иттифоқларнинг тезроқ тарқатиб юборилишини талаб қилмоқда.

Вашингтон ҳарбий мақсадлар учун маблағларини аямай сарфлаётган бир пайтда, Америка халқи очлик ва камбағаллик исканжасида ҳаёт кечирмоқда. Мамлакат учун энг муҳим бўлган проблемалар: очлик, инфляция, адолатсиз солиқлар системаси, «шаҳарлар кризиси» социал-таъминот, жиноятнинг кўпайиши масалалари ҳал қилинмай қолмоқда. Мамлакатда нарх-наво тинмай кўтарилмоқда, адолатсиз солиқларнинг кети эса узилмаётир. Буларнинг ҳаммаси меҳнаткашларнинг аҳволини оғирлаштирмоқда. «АҚШда,—деб ёзади Лондонда чиқадиган «Ньюстейсмен» газетаси, 15 миллион киши очликда яшамоқда. Очликда яшаётганларнинг сони Минесота, Айова, Миссури, Шимолий Дакота, Небраска ва Канзас штатлари аҳолисининг жамига тенгдир». Сенатор Жозеф Кларкнинг айтишича 77 миллион АҚШ аҳолиси йўқчилик ва етишмовчиликдан азоб чекмоқда. Камбағаллик Қўшма Штатлар учун асосий проблема бўлиб қолаётир.

Оқ уй ишлаб чиққан «Камбағаллик билан курашиш» программаси шармандаларча барбод бўлмоқда. Чунки, ҳукумат унинг учун маблағ ажратмаётир. Миллион—миллион америкаликлар энг оддий қулайликларга ҳам эга бўлмаган уй ва кулбаларда истиқомат қилмоқдалар. Ана шу танг аҳволни кўзда тутиб, АҚШнинг собиқ вице-президенти Губерт Хемфри «Америка шаҳарлари дўзахни эслатади» деб айтди. Вашингтон эса берган ваъдаларининг устидан чиқмаётир.

Ўтган йил ҳам худди шундай бўлди. Шунинг учун ҳам Америка 1969 йилни «берилган ваъдалар бажарилмаган йил» деб атади.

Оқ уй раҳбарлари шу кунларда ҳам асосий эътиборларини АҚШнинг ички ҳаётий проблемаларини ҳал қилишга қаратмай милитаризм ва босқинчилик сиёсатини юргизиш билан овора бўлмоқдалар. Ҳукумат халққа ваъда беришдан нарига ўтмаётир. Америка халқининг миллий фожиасига айланиб қолган Вьетнамдаги урушга чек қўйилмаётир.

Қўшма Штатлардаги Оқ уйнинг Жануби-Шарқий Осиёдаги босқинчилик сиёсатининг ҳимоячилари Америка халқини «Вьетнам чакалакзорларида Америка тақдири ҳал қилинмоқда» деб лақиллатмоқчи бўляптилар. Лекин бу ёлғон ва хом хаёлдан бошқа нарса эмаслиги кўпчиликка маълум. Аксинча, жуда кўп америкаликларнинг ўзларини Вьетнамдаги интервенциянинг «Америка тарихидаги энг фожиали сиёсат ва улуғ ҳарбий хато» деб айтмоқдалар.

Вашингтоннинг милитаристик, босқинчилик сиёсати тинчлик ва халқаро хавфсизлик ишига зарар етказмоқда. Пентагон ўзининг планетамизнинг турли районларида қилаётган ҳарбий иғвогарликлари учун Оқ уйдан янги-янги миллиард долларни олмоқда. Халқаро жандарм ролини ўйнаётган Америка империализми кундан кунга янги жиноятларга қўл урмоқда. Вашингтон шу кунларда хавфли ва хатарли қадамлар қўймоқда. Яқинда Пентагон учун 73,6 миллиард долларнинг ажратилиши ана шу сиёсатнинг қилмишларидан бири бўлди.

Маълумки, милитаристик сиёсат уни юргизаётганларга оғир мағлубият ва тарихий шармандаликдан бошқа нарса келтирмайди. Бунга тарихда мисоллар жуда кўп. Оқ уйдагилар бу ҳақиқатни ёдларидан чиқармасликлари керак!

Т. СОЛИЕВ,
«Совет Ўзбекистони»нинг халқаро шарҳловчиси.

Г. И. ЗАСТАВНИКОВ

Шахсий пенсионер, Ўзбекистон ССР халқ артисти Георгий Иванович Заставников оғир касалликдан сўнг 13 февраль куни 72 ёшида вафот этди.

Г. И. Заставников 1898 йили Омскда ишчи оиласида туғилди. Тўққиз ёшида меҳнат фаолиятини циркда бошлади. Узоқ йиллар ишлаш жараёнида циркнинг акробат, ҳаво гимнасти, масхарабоз, ҳайвонларни ўргатувчи жанрларини эгаллади. У мана шу жанрлардаги номерларни юксак маҳорат билан ижро этарди.

Ўзбек совет циркининг асосчиларидан бири бўлган Г. И. Заставников Ўзбекистон цирки коллективининг бадиий раҳбари эди. У маҳаллий миллат кадрларидан кўплаб цирк артистлари тайёрлади.

1939 йили Г. И. Заставниковга Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист, 1964 йили эса республика халқ артисти деган юксак фахрий унвонлар берилган эди.

Ажойиб артист, меҳрибон ўртоқ, камтарин ва сезгир инсон Г. И. Заставниковнинг ёрқин хотираси қалбларимизда ҳамиша сақланади.

Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги, Ўзбекистон Театр жамияти, Тошкент Давлат цирки.

Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги, Ўзбекистон Театр жамияти, Тошкент Давлат цирки ва «Саҳнадаги цирк»нинг Тошкент группаси коллективи шахсий пенсионер, Ўзбекистон ССР халқ артисти Георгий Иванович

ЗАСТАВНИКОВнинг

вафот этганлигини маълум қилиб, марҳумнинг оиласига чуқур таъзия изҳор этадилар.

6 март кундуз соат 2 да Низомий номли Тошкент Давлат педагогика институтининг педагогика фанлари бўйича илмий даражалар бериш бирлашган илмий совет кенгаши (Педагогика кўчаси, 103 уй, 61 аудитория)да педагогика фанлари кандидати илмий даражасини олиш учун.

Л. П. Ждаркин: «Ўзбекистон мактабларида ўқувчиларни интернационализм руҳида тарбиялаш» (1917—1967 йиллар) деган темада:

С. Акмалова: «Саккиз йиллик ўзбек мактабларида шеърий асарларни ўрганиш» деган темада

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИЛАР.

Диссертациялар билан институт кутубхонасида танишиш мумкин.

Редактор ўринбосари Х. ЁДГОРОВ.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ. «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси № 26. Редактор — 336545. Редактор ўринбосарлари — 337914, 339323. Масъул секретарь — 334455. Масъул секретарь ўринбосарлари — 337283. Партия турмуши — 333469. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — 331455. Халқаро ҳаёт —331216. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 334780. Совет қурилиши — 333258. Қишлоқ хўжалиги — 337604. Адабиёт ва санъат — 332036, 337221. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451. Маҳаллий ахборот ва спорт — 332347. Оммавий ишлар ва хатлар — 338679, 333553. Иллюстрация — 334524. Стенографистка —337343. Корректура — 337182. Эълонлар — 338142. Коммутатор — 330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330256, 330257 330258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ. Андижон — 48—85. Бухоро 3—31— 42. Қарши —38—42. Нукус —42—62. Самарқанд 31—972. Термиз 23—27. Урганч 34—55. Гулистон —22—09.

№ Г — 38. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс 64583. Р. 01235.